

**SLOVENSKÁ PO NOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
NITRA**

**Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja
1133161**

TRESTNOPRÁVNA OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

2011

Michal Cíkhart

**SLOVENSKÁ PO NOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
NITRA
Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja**

TRESTNOPRÁVNA OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Bakalárska práca

Štúdiálny program: Manažment rozvoja vidieckeho krajiny a vidieckeho turizmu
Štúdiálny odbor: 6218700 Verejná správa a regionálny rozvoj
Pracovisko: Katedra práva
Kvôli : JUDr. Jana Jurkovičová

Nitra, 2011

Michal Cikhart

estné vyhlásenie

Podpísaný Michal Cikhart vyhlasujem, že som závere nú prácu na tému
šTrestnoprávna ochrana životného prostredia vypracoval samostatne s použitím uvedenej
literatúry.

Som si vedomý zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 17. mája 2011

Michal Cikhart

ABSTRAKT

Cieľom záverečnej práce bolo ponúknuť komplexný pohľad na problémy ochrany životného prostredia predovšetkým z pohľadu trestnoprávnych kódexov a úmyselného ľudského konania, ktoré životné prostredie poškodzuje a ohrozuje a rovnako na následky takéhoto konania z pohľadu represie. V úvodnej časti sme sa venovali stavu problematiky doma aj v zahraničí a preto sme si rozobrali samotnú problematiku životného prostredia ako takého, jeho zločiny a tvorbu, jeho znečistenie, ako aj jeho všeobecnú ochranu i uhlí z morálneho alebo právneho hľadiska. Práca nám priblížila a charakterizovala cieľ práce. Tretia časť práce je venovaná metodike práce a metodike skúmania. Záverečná časť práce je venovaná súčasnému stavu problematiky trestnoprávnej ochrany životného prostredia v Slovenskej republike. Vysvetlili sme si problematiku protiprávneho konania. Priblížili sme si právne normy, ktoré zo zákonného hľadiska ustanovujú práve toto protiprávne konanie. Rovnako sme sa venovali právnym predpisom, ktoré osobitne charakterizujú určité ľudské konanie, ako konanie v rozpore so zákonom. Jedná sa o právne normy priamo ustanovujúce a ovplyvňujúce činnosť jednotlivcov alebo organizácií na úseku ochrany a tvorby životného prostredia. Práve na tieto normy sa vo svojej podstate odvolávajú trestnoprávne kódexy a teda ich môžeme považovať za základ trestnoprávnej ochrany životného prostredia. Na základe takto stanovených pravidiel sme si charakterizovali samotnú trestnoprávnu ochranu životného prostredia. Určili sme si, o čo vlastne environmentálna trestná činnosť je, aké trestné činy pod tento pojem spadajú a blížšie sme si rozobrali niektoré skutkové podstaty environmentálnych trestných činov. Na konkrétnych príkladoch sme si poukázali, k akému porušovaniu zákonov dochádza v našom okolí, aké sofistikované prostriedky k tomu páchatelia environmentálnej trestnej činnosti využívajú a uviedli sme si, akým spôsobom boli tieto osoby za svoje konanie postihnuté a aká sankcia im za porušenie zákona hrozí. Pri tomto sme využili poznatky získané autorom tejto práce pri vykonávaní jeho profesnej činnosti - orgánom činného v trestnom konaní práve na úseku environmentálnej trestnej činnosti.

Kľúčové slová: životné prostredie, ochrana, protiprávny čin, trestný čin

ABSTRAKT

Das Ziel der Arbeit war es, einen umfassenden Einblick in die Probleme des Umweltschutzes insbesondere im Hinblick auf Strafrecht und absichtlichen menschlichen Handelns bieten, die die Umwelt schädigt und bedrohlich als Folge eines solchen Verhaltens in Bezug auf die Reputation. Im einleitenden Teil geben wir einen Zustand des Problems zu Hause und im Ausland und deshalb haben wir die sehr abgebaut Themen wie Umwelt, ihrer Komponenten und Produktion, die Umweltverschmutzung sowie der allgemeine Schutz, von moralischen oder rechtlichen Aspekt. Ein weiterer Teil nähert und charakterisiert uns die Zielsetzung der Arbeit. Der dritte Teil ist die Methodik der Arbeit und Methodik Beitrag gewidmet. Der letzte Abschnitt ist dem derzeitigen Stand der strafrechtlichen Fragen des Umweltschutzes in der Slowakischen Republik gewidmet. Wir erklären uns die Frage der Fehlverhalten. Wir nähern uns die gesetzlichen Normen welche aus rechtlicher Sicht der Straftat zu stellen Wir befassen uns außerdem das Recht, die spezifisch charakterisieren bestimmte menschliche Handlung, als ein Verhalten gegen das Gesetz. Dies sind die Regeln des Gesetzes unmittelbar auf die Tätigkeit und die Bereitstellung von Einzelpersonen oder Organisationen im Bereich des Schutzes der Umwelt. Genau auf diesen Normen bezieht sich das Strafrecht und deshalb können sie die Grundlage der strafrechtlichen Schutz der Umwelt sein. Basierend auf diesen Satz von Regeln, die wir beschreiben selbst strafrechtlichen Schutz der Umwelt. Wir bestimmen, was das Umweltkriminalität, ist und welche Verbrechen unter diese Definition fallen und wir haben uns einige der Fakten der Umweltstraftaten analysiert. An konkreten Beispielen haben wir gezeigt zum welchen Verstöße gegen die Gesetze tritt, es in unserer Nachbarschaft, welche hochentwickelte Werkzeuge die Täter der Umweltkriminalität dazu verwenden und wir sagten, wie wurden diese Menschen für ihre Handlungen gestraft oder welche Strafe ihm wegen Verstoßes gegen das Gesetz droht. Hierfür nutzen wir die Lehren von der Verfasser dieser Arbeit bei der Ausübung seiner beruflichen Tätigkeit aus - ein Gremium auf dem Gebiet des Strafrechts im Bereich der Umweltkriminalität.

Stichwörter: Umwelt, Schutz, unerlaubte Handlung, Straftat,

OBSAH

Úvod	6
1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	8
1.1. Zlofiky a tvorba flivotného prostredia.....	9
1.2. Zneisovanie flivotného prostredia.....	10
1.3. Všeobecná ochrana flivotného prostredia.....	11
2. Cieľ práce.....	14
3. Metodika práce a metódy skúmania.....	15
4. Stav problematiky trestnoprávnej ochrany flivotného prostredia v SR.....	16
4.1. Protiprávne konanie.....	16
4.2. Ochrana flivotného prostredia v zmysle osobitných predpisov.....	19
4.3. Trestnoprávna ochrana flivotného prostredia.....	24
4.4. Stav problematiky trestnoprávnej ochrany flivotného prostredia v SR.....	36
Záver.....	41
Použitá literatúra	43

Úvod

Trestnoprávna ochrana životného prostredia je pojem pre mnohých z nás neznámy, ni nehovoriaci a teda nezaujímavý. Z pohľadu zainteresovanej odbornej verejnosti je to však nástroj aktívnej donucovacej politiky štátu, ktorý zabezpečuje ochranu životného prostredia ako celku. Je na zamyslenie, či je potrebné na ochranu životného prostredia využívať práve formu trestnoprávnej zodpovednosti, ale vzhľadom na vysoký vedecko-technický rozvoj a rovnako aj odbornú znalosť osôb zodpovedných za ohrozovanie a poškodzovanie životného prostredia, je práve táto forma štátneho donútenia vedúca k dodržiavaniu stanovených zásad správania sa k životnému prostrediu, najvhodnejším prostriedkom k zachovaniu trvalo udržateľného rozvoja a samotného životného prostredia.

V práci si priblížime problematiku ochrany životného prostredia a úmyselného ľudského konania, ktoré životné prostredie poškodzuje a ohrozuje a rovnako následky takéhoto konania z pohľadu represie. V úvodnej časti si preto rozoberieme samotnú problematiku životného prostredia ako takého, jeho zločiny a tvorbu, jeho znečistenie, ako aj jeho všeobecnú ochranu súvisiacu s morálnym alebo právnym hľadiskom.

Taktiež sa problematika tejto práce zväčša časti zaoberá právnymi normami a vysoko odborne špecifickými témami. Je preto vhodné si v úvodnej časti okrajovo priblížiť a rozobrať aj kľúčové pojmy tejto práce a stav poznania problematiky ochrany a tvorby životného prostredia doma aj v zahraničí. Trestnoprávna ochrana životného prostredia nám ponúka práve dva základné výrazy. Pod pojmom trestnoprávna ochrana možno chápať vinu človeka, ktorá bezprostredne smeruje k zachovaniu určitej vlastnosti alebo stavu, ktorý je vyžadovaný súvisiacu s hľadiskom určitej právnej normy, alebo z postavenia, ktoré mu poskytuje vlastnosť získaná istým historickým aspektom, jednoducho pomenovaná ako ľudská obyčaj alebo zvyklosť, ktoré sú priamo súčasťou slovenského právneho systému. Trestnoprávna ochrana je preto ochrana, vychádzajúca z odvetvia práva, zaoberajúceho sa trestným konaním, súvisiacu s hmotným alebo procesným hľadiskom.

Zámerom je teda oboznámiť sa celkovo s problematikou životného prostredia, poukázať na právny stav ochrany a tvorby životného prostredia a stav a formu štátnej represie za konanie, ktorým sa bezprostredne zasahuje do ochrany životného prostredia, do jeho zločínov a funkcií biotopov, ktoré rovnako bezprostredne následne ovplyvňujú naše okolie a teda priamo vplývajú i na náš život. Prostredníctvom poznatkov o environmentálnej kriminalite za posledné 3 roky v okrese Nitra a so zdokumentovaním

konkrétnych prípadov, ktoré sa stali na území Nitrianskeho kraja a rovnako sa oboznámime so stavom environmentálnej kriminality v našom území okolí.

1 Sú asný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Trestné právo hmotné poskytuje ochranu stanoveným spoločenským vzťahom pred protiprávnym konaním. Určuje, čo je to trestný čin a aké ľudské konanie tak možno charakterizovať, ustanovuje podmienky trestnej zodpovednosti ako aj beztrestnosti, druhy sankcií (trestov), spôsob ich ukladania a výkonu. Trestné právo procesné chráni pred trestnými činmi práva a oprávnené záujmy fyzických a právnických osôb, záujmy spoločnosti a v neposlednom rade aj samotné ústavné zriadenie Slovenskej republiky tým, ako upravuje a presne popisuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov a iných orgánov zústených osôb pri zisťovaní trestných činov, ich dokumentovaní, pri rozhodovaní a stíhaní ich páchatelov, pri výkone rozhodnutí a pri predchádzaní a zamedzovaní trestnej činnosti (Ivor, 2005).

Životné prostredie je tou časťou ľudskej sféry, ktorá vytvára a poskytuje podmienky pre primárne prejavy a biologické funkcie každého živého organizmu. Je to svet organizmov, s ktorým majú vzájomné interakcie. Každý živý organizmus má svoje životné prostredie, v ktorom sa pohybuje a bez ktorého je jeho existencia nemožná. V tomto prostredí tento organizmus vznikol, vyvíja sa, dospieva, rozmnožuje sa a nakoniec aj umiera (Noskovič, 2007).

Problematikou životného prostredia sa okrem vedeckých publikácií zaoberajú aj právne normy, či už medzinárodného ako aj regionálneho charakteru. Normatívne právne akty Slovenskej republiky sú najmä zákon SNR č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí, ktorý v § 2 ustanovuje: životným prostredím je všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie organizmov v životne ľoveka a je predpokladom ich ďalšieho vývoja. Jeho zložkami sú najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy, ekosystémy a energia.

Z medzinárodných aktov možno za najdôležitejší prvý považovať Deklaráciu o životnom prostredí ľoveka, ktorá bola schválená v júni roku 1972 v Stockholme na konferencii OSN. Deklarácia do života uviedla dvadsať základných zásad na udržanie súasného a zlepšenie budúceho stavu životného prostredia na celej zemeguli. Zároveň bolo prvýkrát deklarované právo ľoveka na priaznivé životné prostredie (enviroportal.sk, 2011).

Životné prostredie je pojem, ktorý má viacero definícií: na konferencii UNESCO v roku 1967 ho nórsky profesor S. Wik pomenoval ako časť sveta, s ktorou je ľovek vo vzájomnej interakcii, čiže ktorú využíva, ovplyvňuje a ktorej sa prispôsobuje (Vybiralová, 2000).

životné prostredie je súhrn v-etkých podmienok, ktoré pôsobia na loveka v ktoromko vek bude zemského povrchu (Haggett, 1975).

Pod životným prostredím loveka môžeme rozumieť čas vonkajšieho sveta, s ktorou je lovek v bezprostrednom kontakte a ktorú rovnako bezprostredne potrebuje pre svoj život. životné prostredie teda obsahuje prírodné a umelé, lovekom vytvorené zložky.

lovek svojou činnosťou do týchto zložiek zasahuje a tým svoje životné prostredie ovplyvňuje a mení, kde tento vzájomný vzťah interakcie platí aj v opačnom postavení, kedy prostredie ovplyvňuje a mení loveka a formuje ho (Kukura, 1982).

1.1 Zložky a tvorba životného prostredia

životné prostredie loveka je možné podľa jeho zložiek rozdeliť na prostredie prírodné, umelé, sociálne, pracovné, obytné a rekreačné. Prírodné prostredie je tvorené najmä prírodnými zložkami hmotného sveta, umelé je výtvorom ľudskej aktivity, sociálne prostredie je vytvárané vzájomne medzi ľuďmi, pracovné prostredie je určené na prácu. Obytné prostredie je využívané na bývanie a rekreačné na rekreáciu vo v-etkých jej formách. (Gábor, 1998).

životné prostredie je zložitý systém, je tvorený jeho jednotlivými zložkami, ktoré môžeme rozdeliť nasledovne:

- prírodné zložky o pôda, voda, ovzdušie, horniny, fauna a flóra,
- umelé o mestá, obce, komunikácie, výrobné objekty,
- sociálne o spoločenskú o kultúrne, výchovné, liečebné, sociálne a rodinné pomery, medzi ľudské vzťahy.

Prírodné zložky životného prostredia sú najdôležitejšími prvkami pre život na celej planéte. Voda je najdôležitejší prírodný zdroj a zároveň najrozšírenejšia chemická látka na Zemi, je základnou stavebnou jednotkou života. Vzduch alebo atmosféra je rovnako nepostrádateľnou zložkou pre život, transformuje v priestore teplo a vodu, vytvára ochrannú vrstvu pred UV žiarením. Pôda je samostatný útvar, ktorý vznikol premenou častí zemského kôry, vplyvom organizmov na horniny za účasti vzduchu, vody a slnečnej radiácie (Noskovi, 2007).

činnosť loveka v jeho životnom prostredí, vzájomné interakcie toto jeho prostredie pretvárajú a tým môžeme hovoriť o tvorbe životného prostredia. Je to špecifická ľudská činnosť organizovaná na ľudských základoch, zameraná na optimalizáciu prírodných i umelých zložiek krajiny (Noskovi, 2007, 6. str.). Tvorba životného

prostredia má pozitívne ako aj negatívne dôsledky na celkový stav životného prostredia, jeho vzhľad a funkciu v každom konkrétnom biotope. Je na zamyslenie i prevažujú negatívne alebo pozitívne vplyvy. Medzi negatívny vplyvy jednoznačne nepatrí práve tá inosť, ktorou človek svoje prostredie ničí a zneisťuje.

1.2 Zneisťovanie životného prostredia

Zneisťovanie životného prostredia je akékoľvek vypúšťanie materiálu alebo energie do vody, pôdy alebo vzduchu, ktoré spôsobuje alebo môže spôsobiť akútnu, alebo chronickú ujmu ekologickej rovnováhy na Zemi, alebo znižuje kvalitu života na nej. Zneisťujúce látky môžu spôsobiť primárne poškodenie, s priamym identifikovateľným dopadom na životné prostredie, alebo vedajúce k odchýlkam v podobe drobných odchýlok v krehkej biologickej rovnováhe potravinovej siete, ktoré sú však zistiteľné iba po dlhom časovom období. Až do relatívne nedávnej histórie v dejinách ľudstva, bolo zneisťovanie predovšetkým miestny problém. Industrializácia spoločnosti, zavedenie motorových vozidiel a explózia ľudskej populácie však spôsobili exponenciálny rast v produkcii tovarov a služieb. Spolu s týmto rastom rovnako obrovsky rástla aj tvorba odpadov.

Bezohľadné vypúšťanie nespracovaného priemyselného a komunálneho odpadu do vodných tokov, chodenie tisícok ton oxidov a vzdušných plynov do atmosféry, poufňvanie novo vyvinutých chemikálií a to všetko bez posudzovania možných dôsledkov na životné prostredie viedlo k veľkým ekologickým katastrofám. Veda začala riešiť niektoré problémy so zneisťovaním a informovala verejnosť o rozsahu zneisťovania a práve toto verejné povedomie nakoniec prinútilo vládu implementovať efektívnejšie plánovanie a prijať iné opatrenia proti zneisťovaniu životného prostredia (Hennies, 1997).

Existuje množstvo medzinárodných dohôd, ktoré zaväzujú práve najväčších svetových producentov zneisťovania k zníženiu emisií a celkového zneisťovania životného prostredia, ako napríklad Kjótsky protokol k rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy. Je však otázne, či pri plnení dohodnutých stratégií a limitov je prvotným zámerom práve ochrana životného prostredia, alebo je to predovšetkým ekonomický rozmer produkčných gigantov, ktorí síce dokážu investovať do ochrany životného prostredia obrovské prostriedky, ale na strane druhej opakovane prekračujú stanovené limity a porušujú dohodnuté medzinárodné paktory s jediným cieľom, ktorým je akékoľvek zvýšenie zisku.

1.3 Všeobecná ochrana životného prostredia

Ochrana životného prostredia je všeobecný pojem, ktorý zahŕňa a vŕetky opatrenia smerujúce k ochrane životného prostredia. Najastejšími oblasťami ochrany životného prostredia sú zmeny klímy, ochrana lesov a ochrana kvality vôd. Už niekoľko desaťročí je ochrana životného prostredia dôležitým globálnym problémom, a to už v oblasti politiky, ekonomiky, hospodárstva, podnikania a pod. Negatívne účinky ľudskej činnosti na životné prostredie sú v poslednom období obzvlášť viditeľné, najmarkantnejším je vyhynutie niektorých živočíšnych druhov, čo poukazuje na to, ako sú narušené ich biotopy. Ak chceme zachovať našu planétu aj pre budúce generácie, je životné prostredie práve touto oblasťou globálnych problémov, ktorej treba venovať najväčšiu pozornosť.

Ochrana životného prostredia zahŕňa ochranu jeho jednotlivých zložiek, druhov organizmov alebo konkrétnych ekosystémov a ich vzájomných väzieb, ale aj ochranu životného prostredia ako celku (Noskovič, 2007, 6. str.).

Všeobecná ochrana životného prostredia je preto činnosť, ktorá by mala vychádzať od každého jedného z nás a mali by sme k nej byť vedení už od útleho veku. Toto len tak sa dá zachovať aspoň nejaká kontinuita v ochrane a tvorbe životného prostredia. Zachovanie trvalo udržateľného rozvoja by taktieľ malo byť prioritou vlády každého štátu a koncepcie takéhoto rozvoja s programami stanovenými na niekoľko rokov vopred, sú súčasťou každodenného politického rozhodovania. Z politického hľadiska je síce ochrana životného prostredia zakotvená vo viacerých právnych normách, ktorých vynútenosť je štátom garantovaná, ale keď si pod drobnohľad zoberieme aj slovenský právny systém, zodpovednosť z trestnoprávneho hľadiska sa dá vyvodiť iba voči konkrétnym osobám.

Environmentálna trestná činnosť, ktorá bezprostredne ovplyvňuje kvalitu životného prostredia, je práve páchaná sofistikovanými metódami a organizovanými skupinami a jej dokazovanie konkrétnym osobám je preto veľmi náročné, ak nie nemožné. Preto treba všeobecnej ochrane životného prostredia venovať vysokú prioritu, nakoľko práve táto je tou metódou, ktorá môže ovplyvniť konanie každého jednotlivca z nás už od detstva a tým aj ovplyvniť jeho konanie i v dospelosti, keď práve osoby v produktívnom veku majú najväčšiu rozhodovaciu moc pri realizácii i už politických alebo hospodárskych rozhodnutí a tým môžu a mali by ovplyvniť ochranu životného prostredia v akejkoľvek forme prirodzenosti, nanešťastie bez akéhokoľvek vedomej úmyslu.

Ochrana životného prostredia je nielen cieľavedomá ľudská činnosť, ale aj rozsiahla problematika oblasti environmentálneho práva. Jej podstata je súčasťou normatívnych

právných aktov nášho právneho systému, ako aj sú súčasťou medzinárodných právnych noriem, ktoré sú vzťahom na členstvo Slovenskej republiky v rôznych medzinárodných inštitúciách, buď priamo sú súčasťou našich zákonov, alebo náš toto členstvo zaväzuje riadiť sa i týmito normami, ako normami nadradenými nášmu právnomu systému. Na takomto princípe nadradenosti funguje celý systém Európskej únie.

Tak, ako je právo na priaznivé životné prostredie súčasťou medzinárodných zmlúv, deklarácií a paktov, je zakotvené i v našom právnom systéme a to predovšetkým v Ústavnom zákone č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky (alež len Ústava SR). Tieto diel Ústavy SR ustanovuje právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva, články 44 a 45 ustanovujú, že:

- každý má právo na priaznivé životné prostredie,
- každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo,
- nikto nesmie nad mieru ustanovenú zákonom ohrožovať ani poškodzovať životné prostredie, prírodné zdroje a kultúrne pamiatky,
- štát dbá o udržiavanie prírodných zdrojov, o ekologickú rovnováhu a o úrodnú starostlivosť o životné prostredie a zabezpečuje ochranu určitým druhom voľne rastúcich rastlín a voľne plávajúcich živočíchov,
- každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu.

Uvedené základné práva sú následne i na základe Ústavy SR zakotvené v ďalších samostatných zákonoch upravujúcich konkrétnu oblasť environmentálneho práva. Jedná sa predovšetkým o tieto normy:

- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 15/2005 Z. z. o ochrane druhov voľne plávajúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší,
- Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia

flivotného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

- Zákon . 274/2009 Z. z. o po ovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon . 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a iné.

Týchto noriem je podstatne viac, ale cielene sa sústredíme iba na tie, na ktoré sa vo svojich skutkových podstatách odvolávajú jednotlivé environmentálne trestné iny. V týchto normách sú ustanovené i jednotlivé zákazy resp. innosti, ktorých poru-enie zakladá zodpovednos za poru-enie v rovine priestupku resp. správneho deliktu. al-ími normami, ktoré takéto konanie postihujú a z poh adu -átnej moci sú považované za najvä -iu mofnos donútenia sú predov-etkým:

- Zákon SNR . 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov,
- Zákon . 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

Táto ktorý môžeme chápa ako najvy-í orgán regulovania environmentálneho práva a politiky, môže na dosahovanie požadovaných zásad politiky flivotného prostredia poufíva viacero spôsobov alebo druhov nástrojov. Jedná sa najmä o nástroje ekonomické, právne a mimoprávne. Najviac povedomé sú samozrejme ekonomické nástroje, nako ko sa nimi bezprostredne zasahuje do finan nej situácie ako podnikov tak aj jednotlivcov. Sú to pre nás známe dane, rôzne poplatky a povolenia, ako aj pokuty a platby za zne is ovanie. Medzi právne nástroje patria zákony, nariadenia, normy, smernice, vyhlá-ky a pod.

Mimoprávne nástroje politiky sú komplementárne nástroje k ekonomickým a právnym. Ich vyuffívanie je vä -inou založené na báze dobrovo nosti, jedná sa o vedecké a výskumné programy, environmentálne vzdelávanie, osvetu a pod. (Jurík, 2006).

2 Cie práce

Cie om bakalárskej práce je oboznámi sa s problematikou flivotného prostredia, jeho tvorbou, zne is ovaním a primárne trestnoprávnou ochranou, ktorá má oporu v právnych normách z oblasti environmentálneho práva. Tieto právne normy upravujú innos fyzických a právnických osôb na jednotlivých úsekoch v oblasti flivotného prostredia, popisujú konkrétne stavy a skuto nosti a definujú konania, ktorými sa negatívne zasahuje do jednotlivých zloffiek flivotného prostredia a toto konanie charakterizujú ako konanie protiprávne. Preto je al-ím cie om práce oboznámi sa práve s týmito právnymi normami. Ako tretí parciálny cie práce je oboznámenie sa s problematikou ochrany flivotného prostredia z trestnoprávneho h adiska a oboznámenie sa s jednotlivými skutkovými podstatami environmentálnych trestných inov.

Bakalárska práca obsahuje aj al-ie iastkové ciele, bez ktorých by nebolo mo flné riadne obsiahnu celkovú problematiku trestnoprávnej ochrany flivotného prostredia, jedná sa o:

- Definovanie pojmov priestupok a trestný in.
- Rozanalyzovanie skutkovej podstaty trestného inu.
- Zdokumentovanie stavu páchania environmentálnej trestnej innosti v Nitrianskom kraji na konkrétnych vybraných trestných inoch.
- Porovnanie nápadu environmentálnej trestnej innosti za obdobie rokov 2008 a fl 2011.
- Stanovenie dôvodov a prí in vývoja environmentálnej trestnej innosti.

3 Metodika práce a metodika skúmania

Objektom skúmania práce je flivotné prostredie a najmä v-eobecne záväzné právne predpisy na tomto úseku a trestnoprávna ochrana flivotného prostredia z poh adu predpisov na úseku trestného práva. Riadne oboznámenie sa s objektom skúmania bolo zabezpe ené prostredníctvom domácich a zahrani ných odborných publikácií a z domácich odborne zameraných webových stránok. Získané informácie boli riadne analyzované, zapracované do práce. Najbohat-ím zdrojom pre vypracovanie práce v-ak boli v-eobecne záväzné právne predpisy na úseku environmentálneho a trestného práva spojené so získanými skúsenos ami autora práce pri výkone jeho povolania ó policajta povereného dokumentovaním environmentálnej trestnej innosti.

Pracovný metodický postup spracovávania bakalárskej práce bol nasledovný:

- na-tudovanie príslu-ných materiálov z problematiky environmentálneho a trestného práva,
- analýza zabezpe ených podkladov, informácií a dát,
- komparácia environmentálnych právnych noriem a Trestného zákona so Zákonom o priestupkoch,
- vyhodnotenie dát z Eviden no--tatistického systému kriminality.

V práci boli vyuffité viaceré metódy skúmania. Metódou analýzy sme analyzovali príslu-né právne normy zaoberajúce sa oblas ou ochrany a tvorby flivotného prostredia a trestným právom hmotným. Rovnako boli spracované aj príslu-né odborné publikácie. Metódu komparácie sme vyuffili pri porovnávaní niektorých ustanovení skutkových podstát environmentálnych trestných inov a pri porovnávaní nápadu trestnej innosti v okrese Nitra za obdobie rokov 2008 afl mesiaca máj roku 2011. Metódou syntézy sme vyhodnotili stav problematiky trestnoprávnej ochrany flivotného prostredia na území Slovenskej republiky a aj prí iny vedúce k páchaniu konkrétnej trestnej innosti a taktiefl sme zhodnotili nápad environmentálnej trestnej innosti za sledované obdobie rokov 2008 afl mesiaca máj roku 2011.

4 Stav problematiky trestnoprávnej ochrany životného prostredia v SR

4.1 Protiprávne konanie

Protiprávne konanie je také, ktorým sa poru-uje určitá povinnosť, obmedzenie, zákaz, príkaz, nariadenie a právna norma výslovne toto konanie ozna-uje ako konanie v rozpore so stanoveným pravidlom správania sa. ŠPrávna norma je všeobecne záväzné pravidlo ľudského správania, ktoré je ustanovené alebo uznané štátom, vo vopred právom určenej forme a ktorého zachovanie je vynútené štátnou mocou (Ottová, 2005, 149 s.).

Zo skladby slovenského právneho systému však možno vyvodiť aj jedno nepísané pravidlo správania sa a tým je to, že čokoľvek nie je zakázané, je dovolené resp. platí zásada *nullum crimen sine lege* (nie je trestného činu bez zákona (trestné je len to, čo za trestné výslovne vyhlásil zákon) a zásada *nulla poena sine lege* (nie je trestu bez zákona (možno uložiť trest, aký ustanovuje zákon). Teda to, čo je výslovne v právnej norme uvedené, ako konanie v rozpore s ustanoveným pravidlom správania sa, možno považovať za konanie v súlade s právnym poriadkom.

Pravidlá správania sa vychádzajú z viacerých prameňov a slovenský právny systém vychádza zo základných štyroch prameňov práva a to z normatívnych právnych aktov, právnych precedensov, právnej obyčaje alebo zvyklosti a z normatívnych zmlúv (Bandlerová, 2001).

Z pohľadu trestnoprávnej ochrany životného prostredia nás však predovšetkým zaujíma protiprávne konanie, ktoré charakterizujú osobitné predpisy a to zákon o priestupkoch a Trestný zákon. Obidve tieto normy vo svojej osobitnej časti vymedzujú, ktoré konanie ľudskej bytosti je považované za priestupok a ktoré za trestný čin. Zákon o priestupkoch je norma definujúca priestupok a uvádzame ju z toho dôvodu, že právne normy zaoberajúce sa ochranou životného prostredia stanovujú, ktoré porušenie je možné postihovať ako správny delikt a ako priestupok, pričom nedefinujú ktoré porušenie je možné kvalifikovať ako trestný čin a rozdiel medzi týmito dvomi protiprávnymi konaniami je niekedy veľmi malý.

Priestupkom zmysle ustanovenia § 2 Zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch je šzavinené konanie, ktoré poru-uje alebo ohrozuje záujem spoločnosti a je za priestupok výslovne označené v tomto alebo v inom zákone, ak nejde o iný správny delikt postihovaný podľa osobitných právnych predpisov, alebo o trestný čin. V zmysle citovaného zákona o priestupkoch priestupkom však naopak nie je konanie, ktorým sa primeraným spôsobom odvracia priamo hroziaci útok na záujem chránený zákonom alebo

nebezpe enstvo priamo hroziace záujmu chráneného zákonom, ak týmto konaním nebol spôsobený zrejme rovnako závažný následok ako ten, ktorý hrozil, a toto nebezpe enstvo nebolo možné v danej situácii odstrániť inak.

Definícia trestného inu znie: Trestný in je protiprávny in, ktorého znaky sú uvedené v tomto zákone, ak tento zákon neustanovuje inak (Trestný zákon, 2005). Trestný in sa alej rozdeľuje na pre in a zlo in, kde pod pre inom sa rozumie trestný in spáchaný z nedbanlivosti alebo úmyselný trestný in, za ktorý Trestný zákon vo svojej osobitnej asti ustanovuje trest od atia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou päť rokov. Nejde však o pre in, ak vzhľadom na spôsob spáchania inu, jeho následky, okolnosti, za ktorých bol spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatelia a je závažnosť tohto inu nepatrná. Zlo inom je úmyselný trestný in, za ktorý Trestný zákon ustanovuje trest od atia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou päť rokov. Ak trest od atia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby prevyšuje osem rokov, hovoríme o obzvlášť závažnom zlo ine (Trestný zákon, 2005).

Rovnako ako v priestupkovom zákone aj Trestný zákon pomenúva určité ľudské konanie, ktoré sa za trestný in nepovažuje. V tomto prípade hovoríme o okolnostiach vylučujúcich protiprávnosť, ktorými sú predovšetkým nutná obrana a krajná núdza, oprávnené použitie zbrane, dovolené riziko, výkon práva a povinností, súhlas poškodeného a plnenie úloh agenta. V skratke možno uviesť, že zákonodarca presne pomenúva konkrétne konanie, ktoré by sa za normálnych okolností považovalo za konanie protiprávne a naplňujúce znaky niektorej zo skutkových podstát uvedených v osobitnej asti Trestného zákona, ale v tomto prípade je toto konanie považované za dovolené, ale za presne stanovených pravidiel. Tak ako Zákon o priestupkoch tak aj Trestný zákon vo svojich osobitných astiach obsahujú popisy konaní fyzických osôb, ktoré sa považuje za konanie v rozpore so zákonom a zároveň za toto konanie ukladá sankciu alebo trest. Aký je však rozdiel medzi priestupkom a trestným inom. Základným a smerodajným rozdielom je práve nebezpečenstvo a závažnosť ľudského konania. Obidva inštitúty chránia rovnaké záujmy teda život, zdravie, slobodu, rodinu, mládež, majetok, životné prostredie, všeobecné záujmy a iné práva a slobody. Laicky možno povedať, že priestupkom je práve to konanie, ktoré menej závažným spôsobom poškodzuje a ohrozuje uvedený záujem chránený zákonom a teda napríklad spôsobuje menšiu škodu na majetku, drobné zranenie, menší zásah do práv a slobôd, poškodenie životného prostredia v malom rozsahu atď. a naopak trestný in je práve to konanie, ktorého zásah do chráneného záujmu možno charakterizovať ako závažný. Nakoľko nás však zaujíma predovšetkým trestnoprávne

konanie, budeme alej pracova a venova sa ufl len problematike uvádzanej v osobitnej asti Trestného zákona, kde sú popísané konanie fyzických, trestne zodpovedných a prí etných osôb a tieto sa nazývajú skutkové podstaty. Osobitná as Trestného zákona je rozdelená pod a druhu konkrétneho záujmu chráneného zákonom do dvanástich hláv nasledovne:

1. Trestné iny proti flivotu a zdraviu.
2. Trestné iny proti slobode a udskej dôstojnosti.
3. Trestné iny proti rodine a mládeffi.
4. Trestné iny proti majetku.
5. Trestné iny hospodárske.
6. Trestné iny v-eobecne nebezpe né a proti flivotnému prostrediu.
7. Trestné iny proti republike.
8. Trestné iny proti poriadku vo verejných veciach.
9. Trestné iny proti iným právam a slobodám.
10. Trestné iny proti brannosti, proti civilnej slufbe, proti slufbe v ozbrojených silách a proti obrane vlasti.
11. Trestné iny vojenské.
12. Trestné iny proti mieru, proti udskosti, trestné iny terorizmu, extrémizmu a trestné iny vojnové.

Trestnoprávnu ochranu flivotnému prostrediu poskytuje práve -iesta hlava osobitnej asti Trestného zákona, ktorá obsahuje skutkové podstaty trestných inov proti flivotnému prostrediu.

Skutková podstata je súhrn znakov, ktoré charakterizujú konkrétne udské chovanie ako trestný in. Skutková podstava trestného inu sa skladá zo -tyroch základných a obligatórnych znakov, ktoré sú nevyhnutné na to, aby konkrétnym udským konaním do-lo k naplneniu v-etkých znakov tej ktorej skutkovej podstaty (Ivor, 2005). Jedná sa o objekt skutkovej podstaty trestného inu, objektívnu stránku skutkovej podstaty trestného inu, subjekt skutkovej podstaty trestného inu a subjektívnu stránku skutkovej podstaty trestného inu (alej len SPT). Absencia ktoréhoko vek znaku znamená, fle k naplneniu SPT nedo-lo.

Objektom SPT sú práve spoločenské vz ahy, ktoré sú Trestným zákonom chránené. Objekt môfleme rozdeli na v-eobecný (ur uje súhrn v-etkých spoločenských záujmov), druhový alebo skupinový (jednotlivé chránené záujmy, zoradené do jednotlivých hláv,

resp. dielov v osobitnej časti Trestného zákona o nadpis hlavy alebo dielu o život, zdravie, majetok) a individuálny objekt (konkrétny spoločenský záujem o napr. domová sloboda, byt, motorové vozidlo, elektronický platobný prostriedok).

Objektívnu stránku SPT je vonkajšia charakteristika trestného činu a má svoje obligatórne znaky:

- konanie alebo aj opomenutie konania (prejav vôle),
- následok (porušenie alebo ohrozenie chránených spoločenských vzťahov),
- príčinný vzťah medzi konaním a následkom (*Nexus causalis*), (príčinou následku je len také konanie, bez ktorého by následok nikdy nenastal).

Subjektom SPT je fyzická osoba, ktorá je v čase spáchania trestného činu prietná a staršia ako trnás rokov, pričom za príetnosť možno považovať schopnosť takejto osoby v čase spáchania skutku rozpoznať nebezpečenos svojho konania. Subjektívnu stránku SPT je vnútorná stránka trestného činu, vyjadrujúca znaky týkajúce sa psychiky páchatela a o predovšetkým jeho zavinenie (úmyselné priame alebo nepriame, nedbanlivostné vedomé alebo nevedomé a následne aj jeho motív (Ivor, 2005).

Existuje viacero rozdelení skutkových podstat trestných činov, pričom najčastejším pre túto prácu je najmä rozdelenie z pohľadu ich vyjadrenia. Poznáme TPT :

- opisné, ktoré doslova opisujú všetky znaky,
- odkazovacie, ktoré odkazujú na inú skutkovú podstatu uvedenú v Trestnom zákone
- blanketné, ktoré odkazujú na právne predpisy z iného odvetvia (typické sú najmä skutkové podstaty environmentálnej trestnej činnosti, predovšetkým ustanovenia § 300 o 310 Trestného zákona).

4.2 Ochrana životného prostredia v zmysle osobitných predpisov

Aby sme lepšie pochopili problematiku konkrétnych skutkových podstat environmentálnych trestných činov, priblížime si aj ochranu životného prostredia v zmysle osobitných predpisov a teda právnych noriem upravujúcich ochranu toho, ktorého prírodného zdroja, biotopu, životného prostredia a pod.

Právne normy majú rôzne zameranie ale vo všeobecnosti poverujú štátne orgány starostlivosťou o životné prostredie, určujú ich kompetencie a právomoci podčiť jednotlivými ministerstvami a koniacimi organmi miestnej samosprávy. Rovnako regulujú konanie vo vzťahu k prostrediu a určujú právne a správne postihy za ich porušovanie (Kvasniaková, 2002).

Zákon . 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady . 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov.

Vodný zákon vytvára podmienky na v-estrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov, na zachovanie alebo zlep-ovanie stavu vôd, na ú elné, hospodárne a trvalo udržateľné vyufflívanie vôd, na manaflment povodní a zlep-enie kvality flivotného prostredia a jeho zlofliek a pod. Zárove upravuje práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb k vodám a nehnute nostiam, ktoré s nimi súvisia pri ich ochrane, ú elom a hospodárnom vyufflívaní, oprávnenia a povinnosti orgánov -tátnej vodnej správy a zodpovednos za poru-enie povinností pod a tohto zákona. Piata as vodného zákona ó ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov presne stanovuje v-eobecné povinnosti ufflívate ov povrchových a podzemných vôd, definuje o je chránená vodohospodárska oblas , chránené pásmo vodárenských zdrojov, citlivá oblas a zranite ná oblas . Rovnako ustanovuje ochranu vôd pred zne istením dusi nanmi z po nohospodárskych zdrojov, vymedzuje vypú- anie odpadových a osobitných vôd do povrchových, podzemných vôd, do verejnej kanalizácie. Popisuje zaobchádzanie s nebezpe nými látkami a ur uje o je mimoriadne zhor-enie alebo ohrozenie kvality vôd. Zárove uvádza opatrenia na nápravu. Vodný zákon vo svojej jedenástej asti definuje správne delikty a priestupky na úseku ochrany vôd, vodných tokov a vodných stavieb, kde príslu-ným -tátnym orgánom umofl uje uloffi pokuty v rozmedzí od 66,38 p afl do 66.387,78 p.

Zákon . 137/2010 Z. z. o ovzdu-í.

Zákon o ovzdu-í medzi iným upravuje cie v kvalite ovzdu-ia, hodnotenie kvality ovzdu-ia a informovanie verejnosti o kvalite ovzdu-ia, práva a povinnosti osôb pri ochrane ovzdu-ia pre vná-aním zne is ujúcich látok udskou innos ou a pri obmedzovaní prí in a zmier ovaní následkov zne is ovania ovzdu-ia. V § 30 definuje správne delikty na úseku ochrany ovzdu-ia za ktoré dáva mofnos správneho orgánu uloffi pokuty v rozmedzí od 33,00 p afl do 330.000,00 p.

Zákon . 220/2004 Z. z. o ochrane a vyufflívaní po nohospodárskej pôdy a o zmene zákona . 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole zne is ovania flivotného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon o ochrane a vyufflívaní po nohospodárskej pôdy na úseku ochrany flivotného prostredia predov-etkým ustanovuje ochranu vlastností a funkcií po nohospodárskej pôdy a zabezpe enie jej trvalo udrflate ného obhospodarovania a po nohospodárskej pôdy, ktorými sú predov-etkým produkcia biomasy, filtrácia a neutralizácia, premena látok v prírode, udrfliavanie ekologického a genetického potenciálu flivých organizmov v prírode.

Za priestupky a iné správne delikty, ktorými napríklad sú nezabezpe enie základnej starostlivosti o po nohospodársku pôdu, alebo spôsobenie jej po-kodenia, po-kodenie po nohospodárskej pôdy rizikovými látkami, zákon dáva mofnos uloffi pokuty do 165.969,59 p.

Zákon . 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskor-ích predpisov.

Zákon o ochrane prírody a krajiny je najdôleffitej-ou právnou normou v oblasti ochrany flivotného prostredia z h adiska následnej trestnoprávnej ochrany, nako ko je práve tou právnou normou, ktorá sa naj astej-ie objavuje v blanketných skutkových podstatách trestných inov proti flivotnému prostrediu a je základnou normou pre ochranu prírodnej krajiny ako takej. Zákon o ochrane prírody a krajiny upravuje pôsobnos -tátnej správy, samosprávy, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane prírody a krajiny s cie om prispie k zachovaniu rozmanitosti podmienok a foriem flivota na Zemi, utvára podmienky a trvalé udrfliavanie, obnovovanie a racionálne vyufflívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedi stva, charakteristického vzh adu krajiny a na dosiahnutie a udrflanie ekologickej stability. Ustanovenie § 2 ods. 1 stanovuje, fle ůochranu prírody a krajiny pod a tohto zákona sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môffu ohrozi , po-kodi alebo zní i podmienky a formy flivota, prírodné dedi stvo, vzh ad krajiny, zníffi jej ekologickú stabilitu, ako aj odstra ovanie následkov takýchto zásahov. Ochranou prírody sa rozumie aj starostlivos o ekosystémyô.

Zákon upravuje aj komplexný systém ochrany prírody a krajiny a krajinu rozde uje do základných piatich stup ov ochrany územia. Do prvého stup a ochrany je zaradené celé územie Slovenskej republiky ak zákon neustanovuje inak. Do druhého stup a ochrany sú zaradené napríklad chránená krajinná oblas , chránený krajinný prvok a vyhlásené ochranné pásmo chráneného územia s 3. stup om ochrany, kde do uvedených území patrí okrem iného aj zákaz vjazdu a státia motorovými vozidlami, -tvorkolkami mimo cesty.

Pod tretí stupe ochrany patria národné parky, chránené areály, chránené krajinné prvky, vyhlásené ochranné pásmo chráneného územia so 4. stup om ochrany, kde okrem

iných sú zakázané také činnosti ako táborenie, stanovanie, jazda na koni, zbieranie rastlín a plodov... Tretí stupeň ochrany tvoria územia, pod ktoré spadajú chránené areály, prírodné rezervácie, národné prírodné rezervácie, prírodné pamiatky, národné prírodné pamiatky, chránené krajinné prvky. Tu sú okrem činností zakázaných v nižších stupňoch zakázané napr. zbieranie nerastov, umiestňovanie informačných alebo reklamných tabulí, vypúšťanie psův, oplocovanie pozemkov a pod. Najvyšší piaty stupeň ochrany je charakterizovaný ako chránený areál, prírodná rezervácia, národná prírodná rezervácia, prírodná pamiatka, národná prírodná pamiatka, chránený krajinný prvok, ako aj jaskyňa a ochranné pásmo jaskyne a prírodný vodopád s ochranným pásmom prírodného vodopádu a chránené vtáčie územie. V piatom stupni ochrany je zakázané rušenie pokoj a ticho, chytenie, usmrtenie alebo loviť živočícha, umiestňovanie stavby a pod. Podrobný popis jednotlivých stupňov chránených území je uvedený v § 12 až 16 zákona a jednotlivé druhy chránených území, činnosti v nich zakázané a povolené sú podrobne popísané v ustanoveniach § 17 až 27.

Rovnako v ustanoveniach § 90 až 92 zákon definuje správne delikty, priestupky a sankcie za ne, pričom dáva možnosť príslušnému správne orgánu za porušenie ustanovení zákona o ochrane prírody a krajiny uložiť pokutu v rozmedzí do 33.193,91 €.

Zákon č. 15/2005 Z. z. o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi vychádza predovšetkým z tzv. CITES-u (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora). CITES je medzinárodný dohovor, ktorý bol podpísaný dňa 03. 03. 1973 vo Washingtone a jeho úlohou je postaviť svetový obchod s ohrozenými druhmi živočíchov a rastlín pod spoločnú kontrolu všetkých štátov sveta, tak aby bola dosiahnutá ich ochrana pred ich vyhubením vplyvom bezohľadného získavania pre obchodné účely. V súvislosti s CITES-u pristúpilo viac ako 160 krajín sveta. CITES ochraňuje viac ako 5 000 druhov živočíchov a 28 000 druhov rastlín. Na Slovensku je tento dohovor uplatňovaný od roku 1992 (cites.sk, 2011).

Zákon č. 15/2005 Z. z. upravuje podmienky ochrany exemplárov, druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri ich ochrane exemplárov, pôsobnosť orgánov štátnej správy, a určuje zodpovednosť za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom alebo osobitným predpisom, za ktoré môžu byť uložené sankcie do výšky 33.000 €.

Zákon . 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov.

Úlohou a cieľom ustanovení Zákona o lesoch je zachovanie, zveľáčovanie a ochrana lesov ako zložky životného prostredia a prírodného bohatstva krajiny na plnenie ich nenahraditeľných funkcií, zabezpečenie diferencovaného, odborného a trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch, zosúladenie záujmov spoločnosti a vlastníkov lesov a vytvorenie ekonomických podmienok na trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch. Zákon alej vymedzuje lesné pozemky a ich ochranu, vlastníctvo lesných pozemkov a vyuffľovanie lesov. Upravuje odborné hospodárenie v lesoch, podporu trvalo udržateľného hospodárenia a štátny dozor v lesoch a stanovuje sankcie za porušenie povinností ustanovených Zákonom o lesoch v rozmedzí do 100.000 €.

Zákon . 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon o lesoch upravuje podmienky zachovania druhovej pestrosti a zdravých populácií voľne žijúcej zveri a jej prirodzených biotopov, stanovuje uznávanie, zmeny a vyuffľovanie poľovníčích revírov, poľovnícke hospodárenie, plánovanie a dokumentáciu, ochranu poľovníctva a zveri, starostlivosť o zver a zlepšovanie životných podmienok zveri a pôsobnosť poľovníckej strážne. Popisuje vznik, registráciu a zánik poľovníckej organizácie, organizáciu, postavenie a pôsobnosť Slovenskej poľovníckej komory a ustanovuje podmienky na lov a zuffľkovanie zveri, náhradu škody spôsobenej poľovníctvom, zverou a na zveri. Samozrejme určuje aj pôsobnosť orgánov štátnej správy na úseku poľovníctva a štátny dozor v poľovníctve, zodpovednosť za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom za ktorý uloží sankcie do výšky 15.000 €.

Zákon . 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon o odpadoch upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi, zodpovednosť za porušenie povinností na úseku odpadového hospodárstva a upravuje zriadenie Recyklačného fondu. Vymedzuje základné pojmy, teda stanovuje čo sa považuje za odpad, kto je pôvodca a drffľ odpad, aká škoda sa rozumie pod nakladaním, zhodnocovaním, zneškodňovaním, zberom, zhromažďovaním, triedením, skládkovaním a skladovaním odpadov. Zákon o odpadoch v § 2 charakterizuje

odpad ako šnute nú vec, ktorej sa jej drflíte zbavuje, chce sa jej zbavi alebo je v súlade so zákonom i osobitnými predpismi povinný sa jej zbavi .õ

V desiatej ásti zákona o odpadoch sú vedené správne delikty a priestupky, za ktoré je mofné ulofli sankciu do vý-ky 165.969,59 p.

4.3 Trestnoprávna ochrana flivotného prostredia

Trestnoprávnu ochranu flivotnému prostrediu poskytujú trestné iny uvedené v -iestej hlave Trestného zákona ó Trestné iny v-eobecne nebezpe né a proti flivotnému prostrediu. V zmysle interných predpisov Ministerstva vnútra SR najmä Nariadenia ministra vnútra . 77/2005 o postupe pri predchádzaní, zamedzovaní, odha ovaní a dokumentovaní environmentálnej trestnej innosti, pri zis ovaní jej páchate ov, pri vy-etrovaní a skrátrenom vy-etrovaní je táto trestná innos -pecifikovaná práve ako environmentálna trestná innos , ktorej sa venujú samostatne vy lenení policajti poverení vykonávaním úkonov trestného konania, ktorí predov-etkým majú vz ah k danej problematike, absolvovali mnofstvo odborných seminárov a -kolení a poprípade sami majú vzdelanie environmentálneho zamerania. Následne títo policajti usmer ujú svojich kolegov pri riadnom, zákonnom a v asnom dokumentovaní environmentálnej trestnej innosti. Pod environmentálnu trestnú innos v zmysle citovaného nariadenia ministra vnútra spadajú z Trestného zákona nasledovné trestné iny:

- Ohrozovanie a po-kodenie flivotného prostredia § 300 ó 301,
- Neoprávnené nakladanie s odpadmi § 302,
- Poru-ovanie ochrany vôd a ovzdu-ia § 303 ó 304,
- Poru-ovanie ochrany rastlín a flivo íchov § 305,
- Poru-ovanie ochrany stromov a krov § 306,
- TMrenie nákazlivej choroby zvierat a rastlín § 307 ó 308,
- Únik organizmov § 309,
- Pytliactvo § 310 a
- Týranie zvierat § 378.

V-eobecnú ochranu flivotného prostredia poskytuje práve ustanovenie § 300 a 301 Trestného zákona ó Ohrozenie a po-kodenie flivotného prostredia:

§ 300

(1) Kto úmyselne vydá flivotné prostredie do nebezpe enstva vzniku malej -kody tým, fle poru-í v-eobecne záväzné právne predpisy o ochrane flivotného prostredia alebo o ochrane

prírodných zdrojov vrátane prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd a hospodárení s nimi, potrestá sa od atím slobody aŕ na tri roky.

(2) Od atím slobody na jeden rok aŕ pä rokov sa potrestá, kto v chránenom území neoprávnene postaví stavbu.

(3) Rovnako ako v odseku 2 sa páchate potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1

a) závafnejším spôsobom konania, alebo

b) v chránenom území vrátane ochranného pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd.

(4) Od atím slobody na tri roky aŕ osem rokov sa páchate potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1 a spôsobí ním na ŕivotnom prostredí zna nú ŕkodu.

(5) Od atím slobody na ŕtyri roky aŕ desa rokov sa páchate potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1 a spôsobí ním na ŕivotnom prostredí ŕkodu ve kého rozsahu.

§ 301

(1) Kto z nedbanlivosti vydá ŕivotné prostredie do nebezpe enstva vzniku vä ŕej ŕkody tým, ŕe poru í v eobecne záväzné právne predpisy o ochrane ŕivotného prostredia alebo o ochrane prírodných zdrojov vrátane prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd a hospodárení s nimi, potrestá sa od atím slobody aŕ na jeden rok.

(2) Od atím slobody aŕ na tri roky sa páchate potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1 v chránenom území vrátane ochranného pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd.

(3) Rovnako ako v odseku 2 sa páchate potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1 a spôsobí ním zna nú ŕkodu.

(4) Od atím slobody na tri roky aŕ osem rokov sa páchate potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1 a spôsobí ním ŕkodu ve kého rozsahu.

Charakteristickým znakom pre skutkové podstaty environmentálnych trestných inov je práve ich odkazovanie sa na v eobecne záväzné právne predpisy o ochrane ŕivotného prostredia. Jedná sa teda o blanketné ó odkazné skutkové podstaty a páchate sa takéhoto trestného inu dopustí vtedy, ak svojim konaním poru í niektorý takýto predpis. Pri pre ine Ohrozenie a po kodenie ŕivotného prostredia Trestný zákon v § 300 vyŕladuje úmyselné zavinenie a podmie uje ho spôsobením malej ŕkody. Naopak v § 301 sta í na naplnenie skutkovej podstaty zavinenie z nedbanlivosti, av ak je potrebné spôsobenie ŕkody vä ŕej.

Trestnou v-eobecne ako aj jej výšku nám upravujú § 124 a 125 Trestného zákona, kde sa škodou na území Trestného zákona rozumie ujma na majetku alebo reálny úbytok na majetku alebo na právach poškodeného alebo jeho iná ujma, ktorá je v prípadnej súvislosti s trestným činom, bez ohľadu na to, či ide o škodu na veci alebo na právach. Trestnou sa na území tohto zákona rozumie aj získanie prospechu v prípadnej súvislosti s trestným činom. Pri trestných činoch proti životnému prostrediu sa však škodou rozumie súhrn ekologickej ujmy a majetkovej škody, pričom majetková škoda v sebe zahrňuje aj náklady na uvedenie životného prostredia do predchádzajúceho stavu. Pri trestnom čine neoprávneného nakladania s odpadmi podľa § 302 rozsahom činu sa rozumie cena, za ktorú sa odpad vyzbiera a v mieste zistenia činu obvykle zbiera, prepravuje, vyváža, dováža, zhodnocuje, zneškodňuje alebo ukladá, a cena za odstránenie odpadu z miesta, ktoré na jeho uloženie nie je určené. Trestnou malou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 266 €. Trestnou veľkou sa rozumie suma dosahujúca najmenej desaťnásobok takej sumy. Značnou škodou sa rozumie suma dosahujúca najmenej stonásobok takej sumy. Trestnou veľkého rozsahu sa rozumie suma dosahujúca najmenej päťnásobok takej sumy. Ak ide o ujmu na životnom prostredí, ujmu spôsobenú na chránených druhoch živočíchov a rastlín, exemplároch alebo drevinách alebo škodu na pamiatkovo chránených veciach alebo veciach majúcich historickú, umeleckú alebo vedeckú hodnotu, pričom ujmy alebo výšky škody sa vychádzajú aj z hodnoty veci určenej zákonom alebo iným všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným na základe zákona.

Z uvedeného možno vidieť, že rozdiel medzi úmyselným a nedbanlivostným konaním páchateľa a upevnením Ohrozenia a poškodenia životného prostredia je odlišný výšku spôsobenej škody. Trestná sadzba sa prirodzene zvyšuje s výškou spôsobenej škody. Zákonodarca prísnejšie postihuje aj konanie ako postavenie stavby v chránenom území resp. akékoľvek konanie v rozpore s normami na ochranu životného prostredia uskutočnené v chránenom území. Táto skutková podstata je práve preto všeobecnou, lebo uskutočnené v chránenom území. Táto skutková podstata je práve preto všeobecnou, lebo pod ustanovenie všeobecných záväzných právnych predpisov na ochranu životného prostredia spadá obrovské množstvo právnych noriem, ktoré sú to normy na ochranu lesa, pôdy, ovzdušia, vodných zdrojov, životného prostredia ako takého a pod. Následné skutkové podstaty environmentálnych trestných činov vyžadujú spôsobenie veľkej škody a tak by sa napríklad niektoré konkrétne konania závažného charakteru nedali pre absenciu výšky spôsobenej škody posudzovať ako trestný čin. Konkrétne si môžeme ako príklad uviesť úmyselné usmrtenie dravca otráveným kadáverom. V prípade ak sa jedná

o druh jastrab lesný, jeho spoločenská hodnota je Vyhláškou Ministerstva životného prostredia č. 24/2003 Z. z. určená na 1.327,75 €, orla kráľovského na 1.995,81 €, myšiaka lesného alebo severského na 663,87 €, kde ani jeden z týchto vzácných druhov nedosahuje výšku spoločenskej hodnoty nad 2.660 €, čím by konaním páchatel a nedolo k naplneniu skutkovej podstaty napr. pre inu Porušenie ochrany rastlín a živočíchov podľa § 305 Trestného zákona (ďalej len TZ), kde však ustanovenie § 300 TZ si vyžaduje iba spôsobenie škody malej, teda 266 € a teda je možné tohto páchatel a stíhať za trestný čin.

Pre inu Neoprávnené nakladanie s odpadmi podľa § 302 sa dopustí ten:

- (1) Kto nakladá s odpadmi v malom rozsahu v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.
- (2) Odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky sa páchatel potrestá, ak spáchal čin uvedený v odseku 1 vo väčšom rozsahu.
- (3) Odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel potrestá, ak spáchal čin uvedený v odseku 1 v značnom rozsahu.
- (4) Odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel potrestá, ak spáchal čin uvedený v odseku 1 vo veľkom rozsahu.

Táto blanketná skutková podstata odkazuje na konanie v rozpore so všeobecne záväznými predpismi, pričom problematiku nakladania s odpadmi upravuje minimálne 80 právnych noriem Európskej únie, alebo slovenského právneho poriadku a preto ju môžeme z tohto hľadiska považovať za jednu z právne najzložitejších. Základnou normou je Zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadkoch, ktorý striktno stanovuje podmienky pri tvorbe a nakladaní s odpadom, pričom každé jedno úmyselné porušenie tohto zákona a spôsobenie škody vo výške najmenej 266 € je možné považovať za naplnenie tejto skutkovej podstaty. Príkladom môže byť i obyčajná prestavba domu, kde lovek stavebný odpad vyvezie, nie na miesto na to určené a tento odpad obsahuje napr. krabice od farieb. Takýto odpad sa v zmysle zákona celý považuje za nebezpečný a tak ho treba aj zlikvidovať, pričom ceny za likvidáciu stavebného odpadu a nebezpečného odpadu sú diametrálne odlišné a tým tento nezodpovedný občan naplnil svojim konaním skutkovú podstatu pre inu neoprávneného nakladania s odpadmi. Samozrejme existujú aj sofistikovanejšie konania a prípady, ktoré boli na Slovensku odhalené a dokumentované o dovoz odpadu z Rakúska na územie Slovenska, tzv. rekultivácia starých uzatvorených skládok komunálneho odpadu

novým naváňaním odpadu a jeho následným zaváňaním zeminou at . Trestná sadzba sa v tomto pre ine zvy-uje kontinuálne so zvy-ením spôsobenej -kody.

Pre inu Poru-ovanie ochrany vôd a ovzdu-ia pod a § 303 resp. 304 TZ sa dopustí ten:
§ 303

(1) Kto koná v rozpore so v-eobecne záväznými právnymi predpismi na ochranu vôd a ovzdu-ia a spôsobí zhor-enie kvality povrchových vôd alebo podzemných vôd, alebo ovzdu-ia tak, fe spôsobí -kodu v zna nom rozsahu, potrestá sa od atím slobody na jeden rok aľ pä rokov.

(2) Od atím slobody na tri roky aľ osem rokov sa páchate potrestá, ak inom uvedeným v odseku 1 spôsobí -kodu ve kého rozsahu.

§ 304

(1) Kto z nedbanlivosti koná v rozpore so v-eobecne záväznými právnymi predpismi na ochranu vôd alebo ovzdu-ia a spôsobí havarijné zhor-enie kvality povrchových vôd alebo podzemných vôd, alebo ovzdu-ia tak, fe spôsobí -kodu v zna nom rozsahu, potrestá sa od atím slobody na -es mesiacov aľ tri roky.

(2) Od atím slobody na jeden rok aľ pä rokov sa páchate potrestá, ak inom uvedeným v odseku 1 spôsobí -kodu ve kého rozsahu.

V týchto skutkových podstatách zákon vyfladuje konanie v rozpore so v-eobecne záväznými právnymi predpismi na ochranu vôd a ovzdu-ia a spôsobenie zhor-enia resp. havarijné zhor-enie kvality povrchových vôd alebo podzemných vôd, alebo ovzdu-ia. Je teda zrejmé, fe páchate musí poru-i svojim konaním, i ufl úmyselným alebo aj nedbanlivostným, povinnosti ulofené najmä v Zákone o ovzdu-í resp. vo Vodnom zákone. Vý-ka spôsobenej -kody v-ak musí dosahova najmenej 2660 p, v tomto konkrétnom prípade sa v-ak dá rovnako vyuffi ustanovenie § 300 ó 301 TZ Ohrozenie a po-kodenie flivotného prostredia, ak konaním páchate a nedôjde k spôsobenej -kode v danej vý-ke a je to jediná zákonná prekáfka pre naplnenie skutkovej podstaty, teda jej v-etkých obligatórnych znakov. Je v-ak potrebné kon-tatova , fe sa v tomto prípade jedná o skutkovú podstatu, ktorá je ve mi náro ná na dokumentovanie a dokazovanie viny konkrétnej osobe a to najmä pre vysoko problematické a vedecké získavanie dôkazov. Je nesmierne obtiafne zisti zhor-enie kvality povrchových vôd, podzemných vôd alebo ovzdu-ia resp. zisti konkrétnu prí inu tohto zhor-enia a v neposlednom rade ur i aj osobu za to zodpovednú. Nemalý podiel na tomto stave má v-ak aj finan ná náro nos

takéhoto dokazovania bez následného konkrétneho výsledku a absencia potrebných odborníkov a znalcov z daného odvetvia.

Pre inu Poru-ovania ochrany rastlín a živo íchov pod a § 305 TZ sa dopustí ten:

(1) Kto v rozpore so v-eobecne záväznými právnymi predpismi na ochranu prírody a krajiny alebo so v-eobecne záväznými právnymi predpismi na ochranu exemplárov reguláciou obchodu s nimi vo vä -om rozsahu

a) po-kodí, zni í, vytrhne, vykope alebo nazbiera chránenú rastlinu alebo po-kodí, alebo zni í jej biotop,

b) usmrtí, zraní, chytí alebo premiestni chráneného živo ícha alebo po-kodí, alebo zni í jeho biotop a obydlie,

c) po-kodí alebo zni í strom alebo ker, alebo ich vyrúbe, alebo

d) ohrozí chránený živo íny druh alebo rastlinný druh, potrestá sa od atím slobody afl na dva roky.

(2) Kto v rozpore so v-eobecne záväznými predpismi na ochranu prírody a krajiny alebo so v-eobecne záväznými predpismi na úseku lesného hospodárstva neoprávnene jazdí motorovým vozidlom, motorovou trojkolkou, motorovou -tvorkolkou, motocyklom alebo skútrom na lesnom alebo po nohospodárskom pozemku, potrestá sa od atím slobody afl na jeden rok.

(3) Kto v rozpore so v-eobecne záväznými právnymi predpismi na ochranu prírody a krajiny alebo so v-eobecne záväznými právnymi predpismi na ochranu exemplárov reguláciou obchodu s nimi vo vä -om rozsahu

a) získa pre seba alebo obstará pre iného chráneného živo ícha alebo chránenú rastlinu, alebo vo vä -om rozsahu obstará pre iného ich exemplár,

b) pestuje, chová, spracúva, dováfla alebo vyváža chránené rastliny alebo chránené živo íchy, alebo exempláre alebo s nimi obchoduje, alebo ich inak scudzí, alebo

c) zámerne odníme, fal-uje, pozmení alebo inak neoprávnene pouflije nezameniteľné ozna enie chránených živo íchov alebo exemplárov, potrestá sa od atím slobody na -es mesiacov afl tri roky.

(4) Od atím slobody na jeden rok afl pä rokov sa páchate potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1, 2 alebo 3

a) závaflnej-ím spôsobom konania,

b) z osobitného motívu,

c) v zna nom rozsahu,

- d) v úmysle získať pre seba alebo iného značný prospech, alebo
 - e) hoci bol za taký čin v predchádzajúcich dvadsiatich –tyroch mesiacoch odsúdený alebo bol za obdobný čin v predchádzajúcich dvadsiatich –tyroch mesiacoch postihnutý.
- (5) Od atím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1, 2 alebo 3
- a) ako člen nebezpečného zoskupenia,
 - b) vo veľkom rozsahu, alebo
 - c) v úmysle zadovážiť sebe alebo inému prospech veľkého rozsahu.

Takáto skutková podstata poskytuje ochranu predovšetkým chráneným rastlinám a ich biotopom, chráneným živočíchom, ich biotopom a obydliam, stromom a krom pred ich poškodením, zničením, vytrhnutím, vykopnutím, vyrúbaním a pod. Rovnako chráni legálny chov, drábu a obchod s ohrozenými druhmi a exemplármi. Samotný odstavec považuje za trestný čin i jazdu motorovým vozidlom alebo jeho ekvivalentom po lesnom alebo po nohospodárskom pozemku v rozpore s príslušnými predpismi na úseku lesného hospodárstva alebo na ochranu po nohospodárskej pôdy. V zmysle týchto ustanovení je napríklad trestné i vyrúbanie stromu v záhrade bez povolenia, mimo času vegetačného kľudu, ak takýto strom dosahuje vo výške 130 cm obvod kmeňa a väčší ako 80 cm. Vo voľnej prírode je táto miera v obvode kmeňa a dokonca o 40 cm menšia. Opäť sa však vyžaduje spôsobenie škody spoločenskej ujmy vo výške najmenej 2.660 €. Jediným malým nedostatkom pri trestnosti jazdy motorovým vozidlom po lese resp. po nohospodárskej pôde je, keďže Zákon o lesoch priamo zakazuje jazdenie po lese a teda je takáto jazda v rozpore so všeobecným predpisom na úseku lesného hospodárstva, ale čo sa týka po nohospodárskej pôdy, v hľadnom príslušnom predpise takýto zákaz vyslovený nie je a teda nemôžno ani hľadného páchatel a stíhať za to, keď motorovým vozidlom jazdí po po nohospodárskom pozemku, nakoľko týmito svojimi konaniami neporušuje hľadný právny predpis súvisiaci s jeho ochranou, čo sa zákonodarcom odhodlal a účinnosti tejto normy teda od 20. 12. 2008 nepodarilo do súčinnosti odstrániť a teda jednoznačne neplatí zásada *nullum crimen sine lege*. V tomto prípade je však možné postihnúť páchatel a za porušenie ustanovení zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a to konkrétne ustanovenia § 4 ods. 3, ktorý dáva možnosť viesť vozidlo len po cestách.

Pre inu Poru-ovania ochrany stromov a krov pod a § 306 TZ sa dopustí ten:

(1) Kto v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi na úseku lesného hospodárstva vo väčšom rozsahu poškodí alebo zničí strom alebo ker, alebo ich vyrúbe, potrestá sa od atím slobody až na tri roky.

(2) Od atím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchate potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1

a) v značnom rozsahu, alebo

b) hoci bol za taký in v predchádzajúcich dvadsiatich –tyroch mesiacoch odsúdený alebo bol za obdobný in v predchádzajúcich dvadsiatich –tyroch mesiacoch postihnutý.

(3) Od atím slobody na tri roky až osem rokov sa páchate potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1

a) ako len nebezpečného zoskupenia, alebo

b) vo veľkom rozsahu.

Táto skutková podstata si rovnako vyžaduje úmyselné zavinenie a spôsobenie škody vo väčšom rozsahu. Na prvý pohľad sa zdá by táto skutková podstata rovnaká ako ustanovenia § 305 TZ, nako ko chráni stromy a kry pred ich zničením a vyrúbaním. Rozdiel v týchto dvoch skutkových podstatách je však veľmi veľký. Pre in v zmysle § 305 TZ poskytuje ochranu vo ne rastúcim drevinám a krom a ustanovenie skutkovej podstaty pre inu Poru-ovania ochrany stromov a krov osobitne chráni stromy a kry rastúce výhradne na lesných pozemkoch a teda postihuje páchate ov, ktorý v rozpore so Zákonom o lesoch rúbu a ničia stromy. V prípade ak nedôjde ku spôsobeniu škody nad 2.660 € je možné toto konanie kvalifikovať aj ako pre in krádeže pod a § 212 ods. 2, písm. d/ TZ, ktorý postihuje páchate a za krádež dreva z lesného pozemku, pričom v tejto skutkovej podstate škoda nie je rozhodujúca. Týmto by sme však opomenuli i spoločenskú hodnotu toho, ktorého stromu, nako ko dreviny nemajú pre nás iba materiálnu hodnotu vyjadrenú hodnotou dreva, ale v spoločnosti plnia aj konkrétne spoločenské úlohy, akými sú napr. estetická tvorba okolia a predovšetkým ekologická úloha o tvorba kyslíka. Preto sa pri určení výšky spôsobenej škody pri výruboch postupuje tak, že sa škoda zráta a teda je to suma materiálnej škody a ekologickej ujmy, ktorá sa vyjadruje spoločenskou hodnotou každej dreviny v zmysle Vyhlásky Ministerstva životného prostredia č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia Zákona o ochrane prírody a krajiny.

Pre inu TMrenia nákazlivej choroby zvierat a rastlín pod a § 307 a 308 TZ sa dopustí ten:

(1) Kto, o aj z nedbanlivosti, spôsobí nebezpe enstvo zavle enia alebo roz-írenia nákazlivej choroby domácich alebo hospodársky dôležitých zvierat, potrestá sa od atím slobody afl na jeden rok.

(2) Od atím slobody na –es mesiacov afl tri roky sa páchate potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1

a) a spôsobí ním vä –iu –kodu,

b) a spôsobí ním roz-írenie takej choroby, alebo

c) závažnej-ím spôsobom konania.

(3) Od atím slobody na jeden rok afl pä rokov sa páchate potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1 a spôsobí ním zna nú –kodu.

§ 308

(1) Kto, o aj z nedbanlivosti, spôsobí nebezpe enstvo zavle enia alebo roz-írenia nákazlivej choroby alebo –kodcu úžitkových rastlín, potrestá sa od atím slobody afl na jeden rok.

(2) Od atím slobody na –es mesiacov afl na tri roky sa páchate potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1

a) a spôsobí roz-írenie takej choroby alebo –kodcu, alebo

b) závažnej-ím spôsobom konania.

(3) Od atím slobody na jeden rok afl pä rokov sa páchate potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1

a spôsobí ním zna nú –kodu.

Objektom pre inu v zmysle § 307 TZ je záujem na ochrane domácich a hospodársky dôležitých zvierat (hospodársky významné zvieratá sú tie, ktoré sú chované na ú ely ich ekonomického zhodnotenia) pred infikovaním nákazlivými chorobami, ktoré spravidla predstavujú vážne ohrozenie zdravých životných podmienok loveka, pri om ich sekundárnym následkom môfle by aj vážne ohrozenie alebo po–kodenie ekonomických záujmov SR. Rovnakým objektom a úmyslom je v zmysle § 308 TZ aj ochrana úžitkových rastlín pred ich infikovaním nákazlivými chorobami a pred –kodcami. V na–ej krátkej –tátnej histórii sa doposia takýto trestný in nevyskytol, ale aj ochrana takéhoto spoločenského záujmu je potrebná a to najmä z dôvodu astej-ieho výskytu rôznych modifikácií chorôb rastlín alebo živo íčov, ktoré následne ohrozujú aj ľudské zdravie. Sú to najmä BSE, vtá ia a prasacia chrípka, kde v prípade ich –írenia prostredníctvom zvierat

a to zanedbaním si povinností v zmysle veterinárnych predpisov môže zakladať aj trestnoprávnu zodpovednosť v zmysle uvedených ustanovení.

Pre inu Úniku organizmov podľa § 309 TZ sa dopustí ten:

(1) Kto v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi o používaní genetických technológií spôsobí únik geneticky modifikovaných organizmov z uzavretých priestorov alebo spôsobí zavedenie geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia, ktoré môže ohroziť ľudí alebo životné prostredie, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

(2) Odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel potrestá, ak spáchal čin uvedený v odseku 1

a) a spôsobí ním vážnu škodu,

b) z osobitného motívu, alebo

c) závažnejším spôsobom konania.

(3) Odňatím slobody na štyri roky až desať rokov sa páchatel potrestá, ak spáchal čin uvedený v odseku 1

a) a spôsobí ním poškodenie životného prostredia v značnom rozsahu, alebo

b) a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť.

(4) Odňatím slobody na desať rokov až dvadsať rokov sa páchatel potrestá, ak spáchal čin uvedený v odseku 1

a) a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví viacerým osobám alebo smrť viacerých osôb, alebo

b) za krízovej situácie.

Rovnako ako v predchádzajúcom trestnom čine, i v tomto prípade sa jedná o skutkovú podstatu, ktorá nie je bežnou praxou kriminálne aktívnych osôb. Toto ustanovenie chráni zdravie ľudí a životného prostredia pred nepriaznivými dôsledkami pôsobenia geneticky modifikovaných organizmov, ktorého sa páchatel dopustí vtedy keď koná v rozpore s právnymi predpismi o používaní genetických technológií, ktorého dôsledkom je únik geneticky modifikovaných organizmov z uzavretých priestorov alebo ich zavedenie do životného prostredia. Za geneticky modifikovaný organizmus považujeme ten, ktorého genetický materiál bol zmenený spôsobom, ktorý sa prirodzene pri pohlavnom rozmnožovaní a prirodzenej rekombinácii nevyskytuje. Za organizmus považujeme biologického jedinca schopného rozmnožovať sa alebo inak odovzdávať genetický materiál. Za organizmus sa však v zmysle právnej úpravy nepovažuje ľudský organizmus

(§ 4 ods. 1 zák. . 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov).

Pre inu Pytliactva podľa § 310 sa dopustí ten:

(1) Kto neoprávnené zasiahne do výkonu práva poľovníctva alebo do výkonu rybárskeho práva tým, keď bez povolenia loví zver alebo ryby alebo loví zver alebo ryby v záujme ich ochrany alebo zakázaným spôsobom, alebo kto ukryje, prechováva, alebo na seba alebo na iného prevedie zver alebo ryby neoprávnené ulovené alebo nájdené, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

(2) Odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky sa pácha potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1

a) hromadne útočným alebo zavrhnutiahodným spôsobom,

b) v malom rozsahu, alebo

c) ako osoba, ktorá má osobitne uloženú povinnosť chrániť životné prostredie.

(3) Odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa pácha potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1

a) a už bol za taký in odsúdený,

b) vo väčšom rozsahu, alebo

c) závažnejším spôsobom konania.

(4) Odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa pácha potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1 v značnom rozsahu.

(5) Odňatím slobody na štyri roky až desať rokov sa pácha potrestá, ak spácha in uvedený v odseku 1 vo veľkom rozsahu.

Toto ustanovenie TZ poskytuje ochranu zákonnému vykonávaniu rybárskeho a poľovníckeho práva v zmysle príslušných noriem a to predovšetkým pred takým zásahom, ktorým sa najmä loví a usmrčuje zver. Mylné je si myslieť, že toto ustanovenie chráni zver pre jej zákonných lovcov, teda preto aby mali čo loviť. Výkonom práva rybárstva a poľovníctva sa rozumie predovšetkým starosť o túto zver a zabezpečenie jej každodenného života v prirodzených podmienkach. Lov je už len akousi reguláciou stavu, ochranou genetického fondu, ale aj určitou formou odmeny pre toho, kto sa o príslušný údel prírody stará. Lov zveri alebo rýb je však aj akákoľvek cieľavedomá ľudská činnosť, ktorá smeruje k usmrteniu alebo chyteniu vo nečlovečkej zveri alebo rýb. Z hľadiska naplnenia znakov pre inu pytliactva podľa ods. 1 však absolútne nie je dôležitá, či sa pácha či podarilo zver uloviť alebo nie. Nie je ani podstatné, či pácha nechá ulovenú

zver alebo ryby na mieste ulovenia alebo si ich prisvojí. Za lov možno považovať aj to, keď páchateľ v úmysle ulovi zver, aká na úspešnosť lovu na posede, plazí sa s puškou v lese, umiestni v lese pascu, alebo keď nahodí do vody udicu, resp. silon s návnadou, alebo hodí do vody sieť, klieťku a pod., alebo koná iným spôsobom bezprostredne smerujúcim k uloveniu zveri alebo rýb. Za konanie bezprostredne smerujúce k uloveniu zveri alebo rýb je potrebné považovať také konanie, ktorým páchateľ vytvára podmienky k uloveniu zveri alebo rýb, pričom samotná úspešnosť lovu úplne závisí iba od náhodných okolností nezávislých od vôľ páchateľa, ako napr. viditeľnosť, vietor, náhodné vyplavenie zveri alebo rýb, nepresný výstrel, odtrhnutý silon a pod.

Pre inu týranie zvierat podľa § 378 TZ sa dopustí ten:

(1) Kto

- a) týra zviera, hoci bol za obdobný čin v predchádzajúcich dvanástich mesiacoch postihnutý alebo za taký čin v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch odsúdený,
- b) týra zviera zvlášť krutým a surovým spôsobom, alebo
- c) utýra zviera, potrestá sa odňatím slobody aspoň na jeden rok.

(2) Odňatím slobody na šesť mesiacov aspoň tri roky sa páchateľ potrestá, ak spáchal čin uvedený v odseku 1

- a) na viacerých zvieratách,
- b) verejne alebo na mieste prístupnom verejnosti,
- c) na zvierati osobitne chránenom zákonom, alebo
- d) závažnejším spôsobom konania.

Toto ustanovenie TZ poskytuje ochranu morálnemu princípu a postoju spoločnosti, ktorý vychádza z poznania, že aj zvieratá sú živými tvormi schopnými pociťovať bolesť a utrpenie a zasluhujú si pozornosť, starostlivosť a ochranu zo strany loveka. V podstate pri týraní zvierat a vždy ide o konania, ktoré spôsobujú zvieratám bolesť, vo väčšine prípadov po dlhšiu dobu alebo opakovane, ktoré zákon zakazuje. Rovnako zákon ustanovuje, čo sa rozumie pod pojmom utýranie zvierat. Všetky tieto podmienky stanovuje Zákon č. 488/2002 Z. z. o veterinárnej starostlivosti a to najmä v ustanovení § 21, kde vymenúva aj zákonné dôvody na usmrtenie zvierat a spôsoby, ktoré je naopak zakázané používať na usmrtenie zvierat. Pri utýraní zvierat, teda pri jeho usmrtení možno toto konanie kvalifikovať aj ako prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 TZ a to najmä preto, keď zvieratá sa v zmysle § 130 ods.1, písm. a) TZ považujú za vec a jeho usmrtením vzniká jeho majiteľovi nezvratná škoda. Je to istým spôsobom protirečiaci si

postup, lebo v zmysle ustanovenia o týraní zvierat je zviera považované za živú bytos, ale právnou normou sa zviera považuje iba za vec a páchanie svojím konaním síce napadol resp. pôsobil iba na jeden objekt, ktorým bolo zviera, ale zákon jeho páchanie charakterizuje v dvoch rovinách, v dvoch spoločenských záujmoch – o ochrana majetku a ochrana morálneho princípu.

Postihovanie vysokej nebezpečnosti konania je v Trestnom zákone zabezpečené prostredníctvom zvyklovaní trestnej sadzby v kvalifikovaných skutkových podstatách, čo znamená, že jednotlivé skutkové podstaty aj environmentálnych trestných činov majú v súvislosti s odstavcami okrem prvého ustanovenú vysokú trestnú sadzbu za spáchanie daného trestného činu tzv. kvalifikovaným spôsobom. Jedná sa najmä o spôsobenie väznicej zranenia a škody veľkého rozsahu, o závažnejší spôsob konania, o osobitný motív. Tieto okolnosti môžeme nazvať osobitnými kvalifikovanými konaniami. Výšku škody sme si definovali v úvode tejto kapitoly.

Závažnejší spôsob konania ustanovuje znenie § 138 TZ, kde sa za závažnejší spôsob konania považuje páchanie trestného činu so zbraňou, po dlhú dobu, surovým a trýznivým spôsobom, násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy, vlámaním, vyúfitím tiesne, neskúsenosti alebo podriadenosti, porušením dôležitej povinnosti vyplývajúcej z páchania ovho zamestnania, postavenia alebo funkcie alebo uloženej mu podľa zákona, organizovanou skupinou alebo na viacerých osobách. V prípade existencie akejkoľvek z vymenovaných podmienok je možné konanie páchanie a kvalifikovať v zmysle tejto podmienky ak Trestný zákon takúto možnosť ponúka.

Osobitný motív je definovaný v ustanovení § 140 TZ a je to páchanie trestného činu na objednávku, z pomsty, v úmysle zakryť alebo uľahčiť iný trestný čin, z národnostnej, etnickej alebo rasovej nenávisti alebo nenávisti z dôvodu farby pleti alebo so sexuálnym motívom.

Závažnejší spôsob spáchania environmentálneho trestného činu sa vyskytuje v skutkovej podstate §§ 300, 305, 307, 308, 309, 310, 378. Osobitný motív ako kvalifikovaný spôsob konania sa nachádza v skutkovej podstate §§ 305, 309.

4.4 Stav problematiky trestnoprávnej ochrany životného prostredia v SR

V predchádzajúcej kapitole sme si veľmi stručne priblížili konkrétne konania, ktoré je možné charakterizovať ako trestný čin, ak tieto konania majú svoju podstatu v skutkových udalostiach. Rovnako si aj v tejto kapitole priblížime niektoré udalosti z predchádzajúcich

období, ktoré sa odohrali v Nitrianskom kraji, zdokumentované s pozmenenými údajmi, ale so zahrnutými poznatkami priamo z miesta dokumentovania tejto trestnej inosti získanými priamo autorom tejto práce pri výkone povolania orgánu inného v trestnom konaní.

Do roku 2001 došlo v zmysle vtedy platnej legislatívy k uzatvoreniu celkovo 39 obecných skládok komunálneho odpadu v Nitrianskom kraji (minzp.sk, 2011). Týmto vznikli obciam alšie náklady a to z dôvodu zákonnej likvidácie odpadu, ktorú si museli objedna u špecializovaných firm, čo malo samozrejme za následok zvýšenie rozpočtov a tým aj obecných daní a poplatkov.

Starosta nemenovanej obce situáciu vyriešil tak, že obec v roku 2008 založila spoločnosť s r. o., ktorá bola vo vlastníctve obce a táto mala za úlohu spravovať obecný majetok a starať sa o všetky práce spojené s údržbou obecného majetku, vyváňaním odpadu a pod. Obecná s. r. o. síce väšiu časť odpadu vyváňala prostredníctvom zmluvnenej firmy, ale časť obecného odpadu napr. z jarného upratovania, z cintorínu zašla vyváňať na uzatvorenú skládku, za čo si aj od občanov útovala finančné prostriedky. Takto to fungovalo nieko ko rokov a postupne na uzatvorenú skládku začala cestou obecnej s. r. o. za príslušný poplatok zavedený riadne do útovnictva, vyváňala odpad rôzne firmy i uľ z obce, ale aj zo širšieho okolia. Najväšmi dodávateľmi odpadu sa ale následne stali subdodávatelia stavby rýchlostnej cesty R1, ktorí tam vyváňali stavebný odpad v obrovských objemoch. Navezenou zeminou zaviezli uľ ulofený odpad a vlastnými mechanizmami skládku rekultivovali.

K odhaleniu takéhoto konania došlo na základe anonymného oznámenia, ktoré bolo ale motivované predvolebnou kampaňou do volieb do obecných zastupiteľstiev. Následnými procesnými úkonmi a to predovšetkým obhliadkou miesta inu bolo zistené, že sa skládka rozkladá na území o rozlohe cca 2 ha a dokonca bola stráfená obecným zamestnancom, ktorý tam púšal iba autá s dokladom o zaplatení. Následne boli na obecnom úrade zaistené útovné doklady preukazujúce vyvezenie odpadu v objeme minimálne 66.000 t. Na prípade polícia úzko spolupracovala so Slovenskou inšpekciou životného prostredia, ktorá zároveň riešila všetky spoločnosti, ktoré odovzdali odpad osobe na to neoprávnenej, ktorou bola obecná s. r. o.

Konanie bolo kvalifikované ako zločin neoprávneného nakladania s odpadmi podľa § 302 ods. 4 TZ z dôvodu zadokumentovanej hmotnosti vo výške najmenej 30.000 t, bolo vznesené obvinenie ako starostovi obce, tak aj konateľovi obecnej s.r.o. Prípad je v súčasnej dobe stále v štádiu riešenia a jeho páchatelia hrozí trest odňatia slobody vo

výške tri až osem rokov. Slovenská inšpekcia životného prostredia zároveň postihla osoby zodpovedné za nakladanie s odpadmi teda obec a obecnú s. r. o. sankciami v zmysle Zákona o odpadoch, kde pokuty dosahovali výšku v rozmedzí od 7.000 do 10.000 €. Tento prípad poukazuje aj na dlhodobú trestnú činnosť spočívajúcu v absolútnej arogancii verejných činiteľov na obecnom stupni riadenia k dodržiavaniu zákonov a neohostajnosť k životnému prostrediu.

Ďalší prípad z Nitrianskeho kraja sa rovnako dotýka rozhodovania verejných činiteľov na obci, ktorí svojou nekompetenciou alebo úmyslom dovolili spôsobiť škodu na životnom prostredí vo výške minimálne 26.600 €.

Samostatne hospodáriaci roľník z nemenovanej obce, obhospodarujúci veľkú časť poľnohospodárskej pôdy, pri svojej činnosti upravoval poľné cesty, ktoré postupne zarastali náletovými drevinami vyrastajúcimi z existujúcich remíz. Nakoľko však už bol v minulosti tento roľník postihnutý za priestupok na úseku ochrany prírody a krajiny, kedy pri takejto činnosti poškodil dreviny a kry, vedel, že na takúto činnosť potrebuje povolenie od prvostupňového orgánu ochrany prírody, ktorým je v tomto prípade obec, v ktorej katastri sa predmetné voľne rastúce dreviny nachádzajú. Roľník preto podal na príslušný obecný úrad žiadosť o úpravu a opílenie drevín a prípadné vypílenie. Starosta obce na základe tejto žiadosti vykonal obhliadku, ktorá mu vyplýva zo zákona o ochrane prírody a krajiny a na základe tejto obhliadky vydal súhlas na opílenie drevín. Súhlas sa týkal približne 10 lokalít v remíz, ktorá každá dosahuje dĺžku minimálne 500 m. Starosta obce vydal takýto súhlas a roľník na základe takéhoto súhlasu vykonal výrub minimálne 160 ks drevín a krov rôzneho druhu. Po oznámení tejto skutočnosti občanmi obce, bola políciou na mieste za účasti pracovníkov Obvodného úradu životného prostredia vykonaná obhliadka miesta činu a následná preverka na obecnom úrade. Týmito procesnými úkonmi však bolo zistené, že činnosť, ktorú samostatne hospodáriaci roľník vykonal nebola v súlade s vydaným súhlasom na opílenie. Naopak namiesto opílenia vykonal roľník vypílenie viac ako 160 drevín, ktoré žiadnym spôsobom nezasahovali do poľných ciest a dokonca vyrúbali dreviny mimo katastru danej obce. Súhlas, ktorý vydal starosta obce taktiež nespĺňa zákonné podmienky. Súhlas má iba formu rozhodnutia, kde je presne špecifikované, aká drevina má byť vyrúbaná, má byť zhodnotený jej zdravotný stav a pod. Starosta obce však do súhlasu napísal len to, že súhlasí s opílením a prípadným výrubom drevín ak zasahujú do cesty. Nevydal teda rozhodnutie v zmysle zákona, vo ktorom je možné podať opravný prostriedok a nepopísal, ktoré druhy a ktoré konkrétne

dreviny majú byť vypílené. alej prekročil svoju právomoc v tom, keď vydal takýto súhlas aj na územie mimo svojej právomoci, v katastri inej obce.

Následnými úkonmi bolo alej zistené, že motívom danej činnosti bolo zabezpečiť kvalitné palivové drevo pre roľníka. Roľník, ako osoba, ktorá ufl bola v minulosti opakovane sťažovaná za porušenie zákona o ochrane prírody a krajiny vedel, aké rozhodnutie mu má byť vydané a vedel, že na vypílenie stromov takéto rozhodnutie potrebuje. Napriek tomu vykonal výrub obrovského množstva drevín.

Aj keby prichádzala do úvahy poľahujúca okolnosť vyplývajúca z toho, že konal na základe rozhodnutia obce (ktoré síce bolo úplne v rozpore so zákonom) výrub vykonal aj nad rámec tohto povolenia. Starosta obce, ktorému kompetencia vydávať rozhodnutia bola z predchádzajúceho pôsobenia vo funkcii dobre známa a je mu ju možné dokázať na základe ním vydaných rozhodnutí, vedome a opakovane porušil Zákon o ochrane prírody a krajiny, čím na životnom prostredí vznikla značná škoda a zároveň svoju právomoc vykonal spôsobom odporujúcim zákonu, sa teda dopustil prečinu Porušenia ochrany rastlín a živočíchov v súbehu s prečinom Zneužívania právomoci verejného činiteľa. Za spáchané prečiny samostatne hospodáriacemu roľníkovi a starostovi obce hrozí trest odňatia slobody na dobu jedného až piatich rokov.

Prípadej v súčasnej dobe v štádiu dokazovania a pri jeho dokumentovaní bol zistený aj prečin Neoprávneného nakladania s odpadmi, kde roľník ako aj starosta na zahladenie svojho konania povolili stavebníkom z rýchlostnej cesty R1 vyvážať zeminu spolu so stavebným odpadom na miesta, kde došlo k vypíleniu stromov a tým, aby došlo k úplnému zasypaniu vypílených kmeňov a znemožneniu ich zmerania a teda stanoveniu ich spoločenskej hodnoty a tým zisteniu páchanej trestnej činnosti. Došlo k vyvezeniu cca 6 plne naložených nákladných vozidiel, pričom však treba konštatovať, že ani stavebník nemal odpad vyviezť na miesto na to určené.

Aj v tomto prípade je možné konštatovať, že k poškodeniu životného prostredia došlo na základe konania verejného činiteľa, ktorý svojím prístupom umožnil spôsobiť na životnom prostredí značnú škodu a získať tým aj neoprávnený prospech jedinému loveckému, čím opäť pozdvihol získanie prospechu nad morálnu a zákonnú ochranu životného prostredia.

Stav, nápad a objasnenosť jednotlivých environmentálnych trestných činov v okrese Nitra za obdobie rokov 2008 až do prvých 2. týždňov mesiaca máj 2011 je vyobrazený v nasledujúcej tabuľke 1 a grafe 1.

Tabu ka . 1

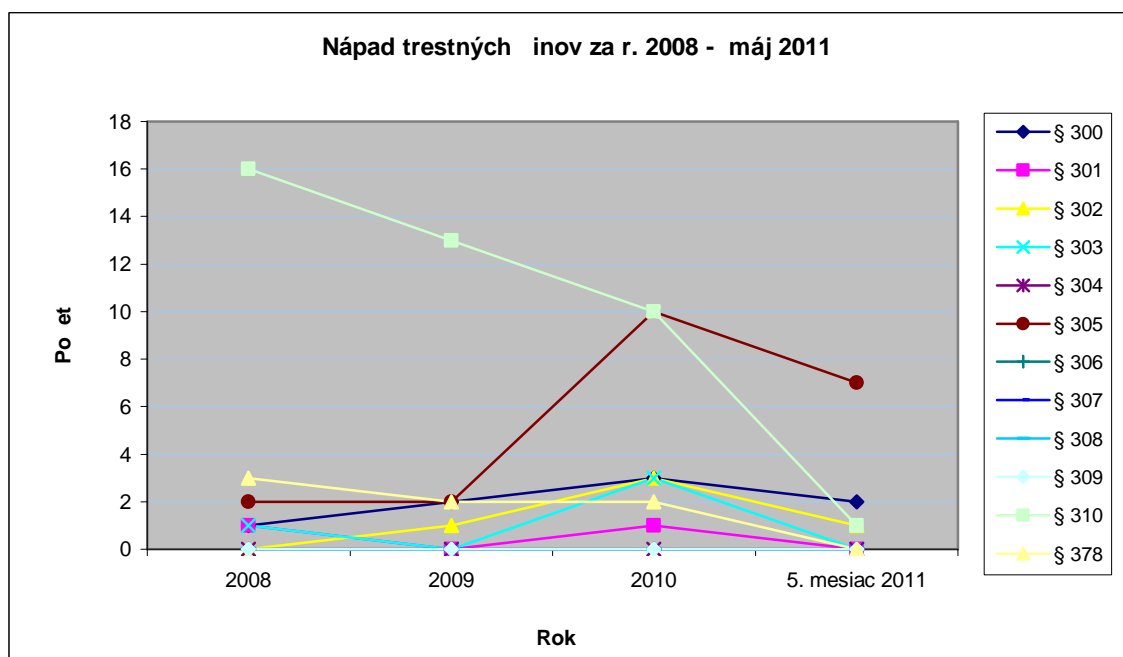
Nápad environmentálnych trestných činov v okrese Nitra za roky 2008 aľ máj 2011

Rok	2008			2009			2010			5. mesiac 2011		
T	Nápad	Objasn.	Percento	Nápad	Objasn.	Percento	Nápad	Objasn.	Percento	Nápad	Objasn.	Percento
§ 300	1	0	0	2	0	0	3	0	0	2	0	0
§ 301	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
§ 302	0	0	0	1	0	0	3	0	0	1	0	0
§ 303	1	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0
§ 304	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 305	2	0	0	2	0	0	10	0	0	7	0	0
§ 306	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 307	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 308	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 309	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 310	16	8	50	13	10	76,92	10	6	60	1	1	100
§ 378	3	1	33,33	2	1	50	2	1	50	0	0	0

Zdroj: Eviden no–tatistický systém kriminality k 14. 05. 2011

Graf . 1

Nápad environmentálnych trestných činov v okrese Nitra za roky 2008 aľ máj 2011

Zdroj: Eviden no–tatistický systém kriminality k 14. 05. 2011

Záver

Cieľom a predmetom záverečnej práce bolo poukázať na problematiku flivotného prostredia a zhodnotiť stav jeho trestnoprávnej ochrany.

Oboznámili sme sa s problematikou flivotného prostredia, s jeho znečistením a priblížili sme si, čo je to ochrana flivotného prostredia zo všeobecného hľadiska a z hľadiska právneho a to cestou rozboru jednotlivých právnych noriem zaoberajúcich sa environmentálnym právom a problematikou ochrany a tvorby flivotného prostredia a to z toho dôvodu, že práve tieto právne normy sú základnými právnymi aktami, na ktoré sa trestné právo odvoláva pri posudzovaní konkrétneho ľudského konania ako trestného.

Súčasťou práce je aj oboznámenie sa s tým, čo to vlastne protiprávne konanie je. Charakterizovali sme si problematiku priestupkového a trestného konania. Poukázali sme na rozdiely medzi priestupkom a trestným činom a podrobne sme sa venovali skutkovej podstate trestného činu a to najmä z toho dôvodu, že environmentálne trestné činy a ich blanketné skutkové podstaty sú špecifickými ustanoveniami Trestného zákona preto, že sa vo svojich zneniach odvolávajú na iné všeobecne záväzné predpisy o ochrane flivotného prostredia.

Následne sme si detailne rozobrali všetky skutkové podstaty environmentálnych trestných činov a popísali sme si ich skladbu, poprípade špecifikovali detaily, ktoré tieto skutkové podstaty v sebe schovávajú a ktorým je pri ich dokumentovaní potrebné venovať pozornosť. Vysvetlili sme si, čo je objektom ochrany teda záujmom chráneným zákonom pri jednotlivých skutkových podstatách.

Do záverečnej časti práce sme vybrali na popis, rozbor a zdokumentovanie dva trestné činy, ku ktorým v skúmanom období došlo v Nitrianskom kraji. V oboch prípadoch sa jednalo o konanie verejných činiteľov a starostov obce v šľspolupráci s inými občanmi obce, kde ich konaním vznikla na flivotnom prostredí v oboch prípadoch minimálne značná škoda. Uvedenými skutkami sme chceli poukázať na to, že environmentálna trestná činnosť je špecifická najmä v tom, že sa jej nedopúšťajú len obyčajní ľudia, ale sa jedná o tú oblasť trestného práva, ktorá je páchaná i osobami zodpovednými za dodržiavanie predpisov na úseku ochrany prírody a krajiny, pričom túto svoju činnosť schovávajú pod výkon svojej právomoci, čím jednoznačne sľafľujú jej odhalenie a následné zdokumentovanie. K jej odhaleniu často dochádza skôr náhodným spôsobom, sledujúcim iný zámer, ako odhalenie páchatelia a protiprávnej činnosti na úseku flivotného prostredia.

Z vyhotovenej tabu ky nápadu trestnej inosti za obdobia rokov 2008 a 2011 v okrese Nitra je zrejmé, že naj častejšie páchaným trestným činom je trestný čin pytlactva podľa § 310 Trestného zákona a druhým je trestný čin Porušovanie ochrany rastlín a živočíchov podľa § 305 Trestného zákona. Celkovo možno zhodnotiť, že nápad tejto trestnej inosti klesá. To však neznamená, že na úseku prevencie kriminality urobili orgány iné v trestnom konaní výrazné pokroky s viditeľnými výsledkami. Dôsledok poklesu je možne skôr hľadať v latentnosti páchania tejto trestnej inosti. To znamená, že jej páchanie je bežnými spôsobmi dokumentovania neodhaliteľné. Táto trestná inosť je páchaná oraz viac sofistikovanými spôsobmi tak, aby jej následky boli čo najmenej viditeľné resp. vykazovali známky legálnosti. Polícia síce realizuje viaceré preventívne programy (Správa sa normálne), tieto sú však väčšinou zamerané na inú oblasť trestného práva so spádom na mladú generáciu. Environmentálne právo sa týmto dostáva do pozadia, čo má za dôsledok nevedomosť obyvateľstva o tom, čo to vlastne environmentálna trestná inosť je, aké konanie je možné takto charakterizovať a tým aj dochádza k spomínanej latentnosti. Mimovládne organizácie za pomoci dotácií z eurofondov vykonali pre príslušníkov Policajného zboru niekoľko školení k environmentálnej trestnej inosti zameranej napríklad na dokumentovanie neoprávneného nakladania s odpadmi, vrátane kriminality a pod. Obdobné typy školení by bolo vhodné realizovať aj na rôznych typoch škôl predovšetkým na základných a stredných školách, kde učiaci dostatočne nechápu, aký dôsledok môže mať ich protiprávne konanie.

Prevenčia môže mať však aj iné formy. Vhodnou formou je prezentovanie práce polície na konkrétnych prípadoch, kde cestou médií by sa mal prezentovať prípad s presnou špecifikáciou konania páchatelia a rovnako aj trest, ktorý mu bol za konkrétny skutok uložený. Táto forma jednak naučí verejnosť, čo všetko možno považovať za trestný čin a rovnako poukáže na to, aká sankcia jeho páchatelovi hrozí, čím sa dosiahne efekt, ktorý aspoň určité percento potenciálnych páchatelov odradí od protiprávneho konania. Na regionálnej úrovni by však väčšiu úlohu mali zohrávať regionálne samosprávy, ktoré by rovnakým spôsobom mali prezentovať negatívne prípady porušovania životného prostredia a tým vytvárať efekt odstránenia. Princípom týchto preventívnych opatrení je oboznámenie širokej laickej verejnosti o environmentálnej trestnej inosti a o možnom postihu za toto konanie a rovnako poukázať na úspechy orgánov iných v trestnom konaní v tom, že vytvárajú pre páchatelov odkaz, ktorý hovorí o tom, že ich trestná inosť bude odhalená a spravodlivo potrestaná.

Použitá literatúra

- BANDLEROVÁ, A. - BEZÁKOVÁ, L. - ILKOVÁ, Z. 2001: *Základy práva : u ebné texty pre di-tan né -túdium*. Nitra : Slovenská po nohospodárska univerzita v Nitre, 2001. 107 s. ISBN: 807137-921-2.
- GÁBRITM , et al., 1998: *Ochrana a tvorba životného prostredia v po nohospodárstve*. Nitra: Slovenská po nohospodárska univerzita v Nitre. 1998. 461 s. ISBN 80-7137-506-3.
- HAGGETT, P., 1975: *A modern synthesis*. New York: Harper&Row, 1975. 620 p. ISBN 0060425768.
- HENNIES, W. T. ó MIGLIORINI, D., 1997: Mines in urban areas and its conversation problems. In *Mine planning and equipment selection 1997*. Rotterdam: A. A. Balkema, 1997, ISBN 90-5410-915-7, 879-883 s.
- IVOR, J., ZÁHORA, J.: *Základy rekodifikovaného trestného práva*. Bratislava: Akadémia PZ. 2005. 156 str. ISBN 80-8054-358-5
- JURÍK, . - TÁTOTMOVÁ, L., 2006: *Krajinné inžinierstvo a právo*. Nitra: Slovenská po nohospodárska univerzita v Nitre, 2006. 123 s. ISBN 80-8069-353-6.
- KUKURA, J. - ZIKMUND, V., 1982: *Prostredie v ktorom žijeme*, Martin: Osveta, 1982. 144 s., íslo 70-029-82
- KVASNI KOVÁ, D. a kol., 2002: *životné prostredie*, Bratislava: Slovenské pedagogické nakladate stvo, 2002. 160 s. ISBN 80-08-03341-X
- NOSKOVI , J. a kol., 2007.: *Ochrana a tvorba životného prostredia*. Nitra: Slovenská po nohospodárska univerzita v Nitre, 2007. 152 s. ISBN 978-80-8069-978-9.
- VYBÍRALOVÁ, J. - FÜZYOVÁ, ., 2000: *životné prostredie a investície*. Bratislava: Ekonóm, 2000. 185 s. ISBN 80-225-1195-1.
- Cites*. 2002 [online] [cit. 2011-03-15] Dostupné na: < <http://www.cites.sk/cites.html>>
- Skládky odpadov v Nitrianskom kraji (k 30. 06. 2001)*. 2011 [online] [cit. 2011-03-15]. Dostupné na: <<http://www.minzp.sk/oblasti/odpady-obaly/poh/nitriansky-kraj/>>
- Svetový de životného prostredia*. 2011 [online] [cit. 2011-03-15] Dostupné na: <<http://enviroportal.sk/kalendar.detail.php?kal=117>>
- Nariadenie ministra vnútra . 77/2005 o postupe pri predchádzaní, zamedzovaní, odha ovaní a dokumentovaní environmentálnej trestnej innosti, pri zis ovaní jej páchate ov, pri vy-etrovaní a skrátrenom vy-etrovaní.
- Ústavný zákon . 460/1992 Zb. z 1. septembra 1992 Ústava Slovenskej republiky v znení neskor-ích predpisov.

Vyhlá-ka Ministerstva životného prostredia . 24/2003 Z. z. z 9. januára 2003 ktorou sa vykonáva zákon . 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Zákon SNR . 372/1990 Zb. z 28. augusta 1990 o priestupkoch v znení neskor-ích predpisov.

Zákon SNR . 17/1992 Zb. z 5. decembra 1991 o životnom prostredí v znení neskor-ích predpisov.

Zákon . 223/2001 Z. z. z 15. mája 2001 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskor-ích predpisov.

Zákon . 488/2002 Z. z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskor-ích predpisov.

Zákon . 543/2002 Z. z. z 25. júna 2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskor-ích predpisov.

Zákon . 220/2004 Z. z. z 10. marca 2004 o ochrane a vyuffívaní po nohospodárskej pôdy a o zmene zákona . 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole zne is ovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskor-ích predpisov.

Zákon . 364/2004 Z. z. z 13. mája 2004 o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady . 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskor-ích predpisov (vodný zákon) v znení neskor-ích predpisov.

Zákon . 15/2005 Z. z. z 2. decembra 2004 o ochrane druhov vo ne flijúcich živo íchov a vo ne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskor-ích predpisov.

Zákon . 300/2005 Z. z. z 20. mája 2005 Trestný zákon v znení neskor-ích predpisov.

Zákon . 326/2005 Z. z. z 23. júna 2005 o lesoch v znení neskor-ích predpisov.

Zákon . 8/2009 Z. z. z 3. decembra 2008 o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskor-ích predpisov.

Zákon . 274/2009 Z. z. zo 16. júna 2009 o po ovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon . 137/2010 Z. z. z 3. marca 2010 o ovzdu-í.

Eviden no--tatistický systém kriminality Prezídia Policajného zboru.